

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA ZDRAVOTNICKÝCH STUDÍÍ

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2015

Lenka Mašková

FAKULTA ZDRAVOTNICKÝCH STUDIÍ

Studijní program: Porodní asistence B 5349

Lenka Mašková

Studijní obor: Porodní asistentka Z12B0147P

SYNDROM TÝRANÉ ŽENY

Bakalářská práce

Vedoucí práce: Mgr. Lucie Kašová

PLZEŇ 2015

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a všechny použité prameny jsem uvedla v seznamu použitých zdrojů.

V Plzni dne:

.....

Vlastnoruční podpis

Děkuji paní Mgr. Lucii Kašové, za odborné vedení práce, poskytování užitečných rad a materiálních podkladů. Dále bych ráda poděkovala své rodině za podporu při studiu a psaní bakalářské práce.

Anotace

Jméno a příjmení: Lenka Mašková

Katedra: Ošetrovatelství a porodní asistence

Název práce: Syndrom týrané ženy

Vedoucí práce: Mgr. Lucie Kašová

Počet stran: číslované 73, nečíslované 10

Počet příloh: 2

Počet titulů použité literatury: 22

Klíčová slova: Syndrom týrané ženy – domácí násilí – porodní asistentka

Souhrn:

Teoretická část mé bakalářské práce s názvem „Syndrom týrané ženy“ se zabývá problematikou domácího násilí. V této teoretické části jsou shrnuty základní informace o domácím násilí, zabývá se též účastníky domácího násilí, a jak lze obětem domácího násilí pomoci. V neposlední řadě se zabývá dopadem domácího násilí na těhotenství a na děti a také se zabývá zásadami komunikace zdravotnického personálu s týranou ženou, pod kterou spadá i ošetrovatelská péče o týranou ženu.

Praktická část má charakter kvantitativního výzkumu, který, má za cíl zjistit, jak jsou ženy všeobecně obeznámené s problematikou domácího násilí.

Abstract

Surname and name: Lenka Mašková

Department: Nursing and midwifery assistance

Title of thesis: The battered woman syndrome

Consultant: Mgr. Lucie Kašová

Number of pages: numbered 73, unnumbered 10

Number of appendices: 2

Number of literature items used: 22

Key words: The battered woman syndrome – domestic violence - midwife

Summary:

The theoretical part of my thesis entitled "battered woman syndrome" deals with the issue of domestic violence. This part summarizes basic information about domestic violence involves participants of domestic violence, and shows the way to help victims of domestic violence. Finally, it examines the impact of domestic violence on pregnancy and children it deals with the principles of communication between medical staff and the abused woman as a part of nursing care of the abused woman.

The practical part is quantitative research, which aims to find out how women are generally familiar with the issue of domestic violence.

Obsah

ÚVOD	11
TEORETICKÁ ČÁST.....	12
1. DEFINICE POJMŮ	13
1.1. Definice domácího násilí.....	13
1.2. Definice pojmu syndrom týrané ženy	13
2. DOMÁCÍ NÁSILÍ	13
2.1. Základní informace o domácím násilí	13
2.1.1. Historie domácího násilí	15
2.1.2. Mýty a předsudky o domácím násilí	16
2.1.3. Příčiny domácího násilí	18
2.1.4. Dynamika domácího násilí	19
2.1.5. Znaky domácího násilí	19
2.1.6. Formy domácího násilí	21
4. ÚČASTNÍCI DOMÁCÍHO NÁSILÍ	22
4.1. Pachatelé domácího násilí.....	22
4.2. Oběti domácího násilí	23
4.2.1. Syndrom týrané ženy	24
4.2.2. Stockholmský syndrom	26
5. POMOC OBĚTEM DOMÁCÍHO NÁSILÍ.....	27
5.1. Právní pomoc	27
5.2. Organizace	28
6. DŮSLEDKY DOMÁCÍHO NÁSILÍ	30
6.1. Dopad domácího násilí na těhotenství.....	30
6.2. Dopad domácího násilí na děti	32
7. JEDNÁNÍ ZDRAVOTNICKÉHO PERSONÁLU S TÝRANOU ŽENOU	32
7.1. Komunikace s osobou ohroženou domácím násilím	32

7.2. Ošetrovatelská péče o týranou těhotnou ženu	33
PRAKTICKÁ ČÁST	35
8. FORMULACE PROBLÉMU	36
9. Hlavní cíl	36
9.1. Dílčí cíle.....	36
9.2. Stanovené předpoklady	37
9.3. Operacionalizace pojmů	37
10. CHARAKTERISTIKA SOUBORU	37
11. METODA SBĚRU DAT	37
12. ORGANIZACE VÝZKUMU	38
13. Prezentace a interpretace získaných údajů	39
14. Diskuse	63
15. Závěr.....	67
SEZNAM ZDROJŮ.....	69
SEZNAM GRAFŮ	72
SEZNAM TABULEK.....	73
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK.....	74
SEZNAM PŘÍLOH.....	75
Příloha 1	76
Příloha 2	80

ÚVOD

Pro svou bakalářskou práci jsem si zvolila téma „Syndrom týrané ženy“. Protože si myslím, že se jedná o dost závažné a v dnešní době hodně diskutované téma. A mne zajímalo, jak k takovému domácímu násilí může dojít a jak je možné se proti němu bránit.

Vzhledem k mému studijnímu zaměření se může zdát, že se nejedná o vhodné téma bakalářské práce. Ale, vzhledem k tomu, že oběťmi domácího násilí jsou především ženy, si myslím, že s tímto tématem by měly být seznámeny právě i porodní asistentky. Jelikož porodní asistentky pečují o ženu nejen během těhotenství a porodu, ale během celého života ženy. Porodní asistentka může být mezi prvními, kdo týrání odhalí, a proto by měla znát zásady komunikace s oběťmi domácího násilí a také by měla umět ženě poradit, kde vyhledat pomoc.

V teoretické části své bakalářské práce se budu zabývat vymezením základních pojmů, které souvisí s domácím násilím. Dále se budu zabývat základními informacemi o domácím násilí, účastníky domácího násilí a pomocí obětem. A také se budu zabývat důsledky domácího násilí, kde se nejvíce zaměřím na dopad domácího násilí na těhotenství. A posledním bodem mé teoretické části bude jednání zdravotnického personálu s týranou ženou, kde se zaměřím na komunikaci a ošetrovatelskou péči.

Pro praktickou část své bakalářské práce jsem zvolila kvantitativní výzkum pomocí dotazníku. Hlavním cílem mé bakalářské práce bylo zjistit, jak jsou ženy všeobecně seznámené s problematikou domácího násilí. Ve výzkumné části mé práce se budu zaměřovat na to, zda se ženy již setkaly s domácím násilím, jestli znají různé formy a znaky domácího násilí a také na to, zda by věděly, kde případně vyhledat pomoc.

Domnívám se, že o problematice domácího násilí nejsou ženy dostatečně informované.

TEORETICKÁ ČÁST

1. DEFINICE POJMŮ

1.1. Definice domácího násilí

Pod pojem domácí násilí zahrnujeme psychické, fyzické, sexuální či ekonomické násilí, ke kterému dochází mezi osobami blízkými, které sdílejí společnou domácnost. Tyto formy domácího násilí jsou charakteristické svojí dlouhodobostí, opakováním a eskalací míry násilí jednotlivých incidentů. (Úlehlová, 2009, s. 11)

1.2. Definice pojmu syndrom týrané ženy

Pokud je žena vystavována dlouhodobému a opakovanému násilí, pak se u ní začne rozvíjet tak zvaný syndrom týrané ženy. Tento syndrom je charakteristický bezmocností, těžkou úzkostnou poruchou a sebepoškozováním. (Hubinková, 2008, s. 215)

2. DOMÁCÍ NÁSILÍ

2.1. Základní informace o domácím násilí

Když vyslovíme slovo domov, většinou se nám jako první vybaví lidé, kteří nás mají rádi a to bez ohledu na to jací jsme nebo co děláme. Místo, kde pociťujeme jistotu a bezpečí. Současné statistiky, které se zabývají incidencí domácího násilí, pouze naznačují jeho skutečný nárůst a rozšíření.

Domácí násilí jako takové bylo dlouhá léta považováno za tabu. „*V dobrých rodinách se přece nic takového neděje.*“ Názory se, ale postupem času měnily. Konečně jsme schopni si připustit, že i v „dobrých rodinách“ může docházet k domácímu násilí. A nejedná se pouze o fyzické útoky, ale rovněž i o psychické či

citové týrání, výhrůžky různého druhu či vulgární chování. K domácímu násilí dochází mezi lidmi bez ohledu na jejich sociální postavení, výši dosaženého vzdělání, věk, rasu, etnickou příslušnost či ekonomickou situaci. (Ševčík, 2011, s. 21)

Domácí násilí neznamená pouze násilí, které vzniká mezi lidmi, kteří spolu sdílejí společné obydlí. Ale znamená především to, že se odehrává mezi lidmi, kteří mají mezi sebou intimní vztah. Ať už se jedná o násilí partnerské nebo mezigenerační, dopad na psychiku oběti je závažnější než, když je násilí páčáno cizím člověkem. (Úlehlová, 2009, s. 11)

Domácím násilím může být tedy ohrožen kdokoli od novorozence, manželku, manžela až po seniory. Někteří lidé jsou, ale domácím násilím ohroženi více než druzí. Za jednu z nejčastějších obětí domácího násilí jsou považovány právě ženy a to až v 92 – 98% případů. Nejvíce jsou ohroženy právě ty ženy, které si prošly násilím v dětství nebo vyrůstaly v rozvrácené rodině a dále ženy, které vstoupily do sňatku příliš mladé nebo otěhotněly ještě před svatbou. Dále jsou ve vysokém riziku ohrožení ženy, které žijí s partnerem, který často střídá sexuální partnerky, má zálibu v perverzních sexuálních praktikách, je závislý na alkoholu či jiných návykových látkách. Rizikové jsou i ty ženy, které jsou samy závislé na alkoholu, drogách, trpí úzkostmi, depresemi nebo mají sebevražedné sklony. (Ševčík, 2011, s. 22)

Co se týče statistik týraných žen, které byly provedeny v České republice, tak podle reprezentativní studie AV ČR zažije 38% žen násilí během svého života, ze strany partnera. Převážnou část obětí domácího násilí a to z 95% tvoří ženy, přičemž pachatele tvoří jejich současní či bývalí partneři. Aktivně vyhledávají pomoc ženy ve věkové skupině 30-44 let. Významnou skupinou dle statistik jsou ženy na mateřské dovolené, které tvoří 27,6% obětí. Dalších 15% tvoří ženy, které jsou v domácnosti nebo jsou nezaměstnané či studují. Ženy, které jsou částečně či úplně ekonomicky závislé na svém partnerovi tvoří 42,5% obětí domácího násilí. Všechny oběti se setkaly s psychickým týráním a z nich přes 80% se setkalo i s fyzickou formou násilí. Neuvěřitelným zjištěním je, že 17% žen, bylo týráno v těhotenství. (Appeltová, 2010, s. 40)

2.1.1. Historie domácího násilí

Po dlouhá léta byl problém domácího násilí v naší společnosti přehlížen. Až v posledních letech se zvyšuje zájem o tuto problematiku, která je velice nebezpečná z důvodu malé možnosti kontroly společnosti a také veliké tolerance k násilníkům. Domácí násilí má své historické kořeny v patriarchálním uspořádání společnosti. Stanovení poslušnosti žen vůči mužům pochází z Nového zákona v Pavlově listu Efezským. Mnohé kultury po celá staletí byly tolerantní vůči trestání „nepoddajných“ žen a násilí bylo v naprosté většině považováno za soukromou záležitost.

„ Svatý Pavel píše v listu Efezským na adresu podřízenosti žen (Ef 5,21-33): ...v poddanosti Kristu se podřizujte jedni druhým: ženy svým mužům jako Pánu, protože muž je hlavou ženy, jako Kristus je hlavou církve, těla, které spasil. Ale jako církev je podřízena Kristu, tak ženy mají být ve všem podřízeny svým mužům...“

Ve středověku se nadřazená role mužů stávala součástí práva a muž po svatbě byl ženě poručníkem a měl právo na její výchovu i s možností fyzických trestů. Z některých dobových pramenů je nám známo, že se některé ženy snažily bránit a dovolávat se spravedlnosti u soudu. V období renesance se vztah mezi mužem a ženou stával více partnerský, ale i přesto byl zachován respekt vůči manželovi či otci. V 60. a 70. letech 20. století díky feministickému hnutí v Evropě a USA začalo pomalu docházet k rovnoprávnosti mužů a žen. (Úlehlová, 2009, s. 11-12)

2.1.2. Mýty a předsudky o domácím násilí

Mýty o domácím násilí se vyskytují v různých podobách, často se jedná o protichůdná tvrzení, která objasňují, jak vzniká domácí násilí a vysvětlují chování násilníka či oběti. Tyto mýty ve společnosti vystupují jako „*zaručené pravdy*“. Z důvodu přechovávání mýtů o domácím násilí ve společnosti je nadále vytvářena překážka pro osoby, které chtějí řešit své situace a vyhledávat pomoc. Díky těmto mýtům je v podstatě za viníka domácího násilí považována oběť. Tím, že dochází ke zmírňování viny a rozumově se vysvětluje chování násilníka, kdy má oběť poté problém se s domácím násilím vůči své osobě někomu svěřit a aktivně ho řešit. (www.intervencni-centrum.cipslk.cz)

Příklady nejčastějších mýtů o domácím násilí:

Ženě se násilí nejspíš líbí, jinak by od násilného partnera dávno odešla – co ale opravdu pociťuje žena, která je uzavřena do (bludného) kruhu domácího násilí? Pro ženu je rozhodnutí, že odejde z nefungujícího vztahu velice složité. Má strach o svoji budoucnost, svoje děti, cítí se fyzicky i psychicky oslabena, pociťuje k partnerovi ambivalentní pocity, klade si vinu za situaci, která nastala a za rozpad rodiny. Má obavu, že ztráty ekonomické jistoty, že bude vyloučena na okraj lidské společnosti a že ji nikdo z jejích blízkých nepodpoří. Má pocity vlastního selhání.

Domácí násilí se týká jen sociálně slabších vrstev – domácí násilí se dotýká všech lidí, bez ohledu na sociální postavení, vzdělání či věk. V rodině, která je lépe zajištěná se většinou podaří násilí lépe utajit. Násilníci jsou zpravidla vynalézavější, co se týče forem domácího násilí, a proto se pro oběť stává nebezpečnější.

Domácí násilí jsou především hádky, tak zvaná „italská manželství“ – Domácí násilí neznamena situaci, kdy dochází k vzájemnému napadání partnerů. Oba partneři mají vyrovnané role a jsou schopni se bránit i napadnout. Nemluvíme o manželských neshodách, které mohou vyvrcholit napadením, ale oba partneři stojí ve stejné pozici a dochází ke střídání jejich rolí. Domácí násilí znamená, že na jedné straně stojí vystrašená oběť a na druhé straně násilník, který využívá jejího strachu pro upevnění své moci.

Nevyhnutelnost domácího násilí – tento mýtus říká, že cyklus domácího násilí je nevyhnutelný. Čili pokud jeden z partnerů zažil v dětství ve své rodině násilí, například mezi otcem a matkou. Přenáší si tyto zkušenosti do svých partnerských vztahů a bude se chovat stejně. Ale není to pravda, násilí může potkat kohokoli z nás, bez ohledu na to zda má z dětství tyto zážitky či ne.

Typický profil pachatele – mýlíme se, pokud si myslíme, že násilník je osoba primitivní, nemá skoro žádné vzdělání, hojně požívá alkohol, je velice agresivní a na první pohled ho od slušného člověka poznáme. Násilníci mohou být i ti jedinci, kteří na své okolí působí vzdělaně, slušně a vzorně pečují o rodinu. Násilník je většinou „dvojitá tvář“ navenek působí velice seriózně a k násilným činům se uchyluje pouze v domácím prostředí. Na veřejnosti málo kdy.

Typický profil oběti – Pokud si myslíme, že oběť je pasivní, nesamostatná osoba, která je závislá na svém partnerovi, pak se mýlíme. Neexistuje žádný typický profil oběti. Každý z partnerů se může stát obětí domácího násilí a nechrání ho ani jeho vzdělání, úspěchy či ekonomická situace.

Oběť si za násilí může sama – tento mýtus hovoří o tom, že každé násilí musí mít svou příčinu a proto si za něj může oběť sama, například nevhodným chováním nebo pokud špatně pochopí partnerovu žádost. Oběť tedy zřejmě musí partnera nějak vyprovokovat. Pravda je, že ale ani tyto důvody jako špatné pochopení partnera, nedávají ani jednomu z partnerů právo druhého týrat.

Domácí násilí je ovlivněno alkoholem – můžeme to také popsat větou: „*Bije ji, protože pije*“. Ale opět to není pravda. Alkohol nebo jiné omamné látky nejsou důvodem domácího násilí, jedná se spíše o jakousi omluvu. Agresor napadne svou oběť, ať už je pod vlivem omamných látek či nikoli. Agresor užívá alkohol většinou záměrně, aby pak na něj mohl svádět své agresivní chování. Alkohol může být tím, co spustí násilí, ale není jeho skutečnou příčinou. (Úlehlová, 2009, s. 14,15)

2.1.3. Příčiny domácího násilí

„Násilné chování je z části naučené v dětství a mladí jako způsob řešení konfliktů a problémů, tedy je přejímáním vzorů z původní rodiny. K tomu se přidává řada dalších negativních vlivů celospolečenských, regionálních a osobnostních: tolerance k domácímu násilí, nedostupnost a nedostatek služeb pomoci, nedostatek bytů, nezaměstnanost, ekonomická situace rodiny, sociální izolace, náročné životní situace, zátěž spojená s péčí o člena rodiny, nezralost obou nebo jednoho z partnerů, neschopnost ovládat se, chronický nedostatek času, chování pod vlivem alkoholu nebo návykových látek a další.“ (Vitoušová, 2009, s.2)

Případ od případu, se uplatňují různé skupiny příčin. V dřívější době byly upřednostňovány **jednofaktorové** teorie, které určují, proč k domácímu násilí dochází z jednoho hlediska. **Biologicko-genetická příčina** předpokládá, že existují předpoklady k násilnému chování. **Sociologická příčina** předpokládá, že agresivní chování je výtvořem mužské společnosti a souvisí s uplatňováním moci ve společnosti. **Psychologická příčina** vyhledává příčiny domácího násilí v poruše osobnosti.

V současné době je při vyhledávání příčin domácího násilí využíván **multifaktorový** model. Nejznámější model je kauzální model D. G. Duttona. Do tohoto modelu řadíme **makrosystémové příčiny**, kdy je domácí násilí ze strany muže ve společnosti tolerováno díky převládající patriarchální hierarchii hodnot. **Exosystémové příčiny** jsou příčiny formálních a neformálních struktur, se kterými se konkrétní jedinci setkávají na životní cestě, například nezaměstnanost, nízký příjem, nízké vzdělání. Dále **mikrosystémové příčiny** znamenají rodinné příčiny a rizika vyplývající z rodinného života, jelikož se partneři dobře znají, vědí jak se navzájem zranit i utěšit a dobře znají reakce a chování druhého partnera. V poslední řadě **ontogenetické příčiny**, které přihlíží k individuálním znakům pachatele i oběti. Předpokládají, že násilník prošel specifickým ontogenetickým vývojem a naučil se tak řešit omezující a stresující situace agresivním chováním.

2.1.4. Dynamika domácího násilí

Každé domácí násilí má svoji historii. Zpravidla je z počátku nenápadné a oběť si jeho příznaků ani nemusí všimnout, ale pokud se domácí násilí ihned v počátku nezastaví, má tendenci se stupňovat, opakovat a nabývat na intenzitě. (www.rosa-os.cz)

To tedy znamená, že domácí násilí není ojedinělým násilným aktem. Násilí se objevuje ve třech fázích, které se opakují a pro jejich cyklickou podobu tato období nazýváme jako „*spirálu domácího násilí*“ nebo „*kruh domácího násilí*“. V těchto názvech zohledňujeme brutalitu útoků i nárůst agrese. **První fáze** je období, kde se mezi současnými či bývalými partnery vytváří napětí, a tudíž předchází období týrání. U agresora většinou dochází k podráždění, zuřivosti, rozčilení, k záchvatům žárlivosti a kritizování oběti. Oběť se snaží předejít konfliktům péčí o agresora, snaží se mu ve všem vyhovět a začíná sebe samu obviňovat. **Druhá fáze** je již obdobím týrání, agresor přestává své chování kontrolovat, kdy dochází k zhoršování situace a následnému psychickému a fyzickému násilí. V oběti propuká zloba vůči agresorovi a cítí se bezmocná. **Třetí fáze** je obdobím usmiřování, někdy také označována za „*líbánky*“. Agresor se začíná cítit provinile, omlouvá se za své chování a oběti slibuje, že se situace již nebude opakovat. Oběť je vůči agresorovi důvěřivá, doufá v urovnání jejich vztahu, a proto agresorovi odpouští.

Tyto jednotlivé fáze se opakují, ale dochází ke stupňování intenzity týrání a mění se délka jednotlivých fází. Většinou dochází ke zkracování období „*líbánek*“ a prodlužování období, kdy opět vzniká napětí a týrání. (Matoušková, 2013, s. 25)

2.1.5. Znaky domácího násilí

I přes to, že se mezi partnery vyskytne násilný čin, nemusí se jednoznačně jednat o domácí násilí. Aby se mohlo potvrdit, že se jedná o nějakou formu domácího násilí, musí být naplněny čtyři základní znaky. Pokud některý ze znaků

schází, můžeme zvažovat jinou formu rodinného problému. Ve většině případů bývá však chybějící znak brzy doplněn a domácí násilí je tak odstartováno. (Ševčík, 2011, s. 37)

Mezi základní znaky domácího násilí řadíme:

Hlavním znakem domácího násilí je, že je násilí zaměřené na osobu, která je pachateli blízká.

Opakování a dlouhodobost - domácí násilí není incident, který se objeví pouze jednou, i když má závažné důsledky. Každé domácí násilí má svojí historii, dochází k němu opakovaně a projevy mohou přetrvávat i několik let. Může zůstat dlouhodobě skryté a skončit tragédií. Nebezpečí domácího násilí tkví právě v jeho opakování a dlouhodobosti. **Eskalace násilí** – Za začátek domácího násilí považujeme útoky, které se opakují a jsou namířené proti lidské důstojnosti. Postupně se přidávají útoky proti zdraví a nakonec útoky, které mohou ohrožovat i život oběti. V počátečních fázích jednotlivé ataky nedosahují takové intenzity, aby je bylo možno považovat za trestné jednání. Pokud jsou hodnoceny izolovaně, mohou být podceňovány a přehlíženy i ze strany policistů, kteří na místě zasahují. Při dlouhodobém opakování jednotlivých útoků, dochází i k nárůstu jejich intenzity. Ve vztahu, ve kterém dochází k násilí, se střídají období klidu, násilí a omlouvání. Postupem času se zkracují období klidu a prodlužují se období násilí. **Uplatňování moci a kontroly** – Násilník a oběť zaujímají nerovné postavení a jejich role, se během opakovaných útoků nemění. Domácí násilí tedy nejsou jen nějaké hádky, potyčky nebo vzájemné napadání tedy situace, kdy partneři zaujímají stejné postavení. Násilník má kontrolu nad obětí hlavně v oblasti jejich sociálních kontaktů, ekonomické oblasti a násilným chováním uplatňuje moc nad jejím životem. (Dufková, 2005, s. 8) **Neveřejnost** – K násilí dochází především v soukromí, tedy domě či bytě, stranou společenské kontroly. (Ševčík, 2011, s. 38)

2.1.6. Formy domácího násilí

Jedna z nejzávažnějších forem domácího násilí je právě **fyzické násilí**. Nejčastěji jde o postrkování, fackování, bití, kopání, vláčení za vlasy, třesení, kopání, kousání, pokusy o dušení, pálení například nedopalkem od cigarety, oběti je odpírán spánek, jídlo či pití. Dále může docházet ke spoutávání, ohrožování zbraní až po pokusy o zabití. Dále **psychické násilí**, které se vyskytuje velice často. Zde se jedná se o ponižování, zastrašování, vydírání, vyhrožování, kritizování, záměrné vyvolávání hádek, křik, týrání zvířete oběti, ničení majetku oběti, výhrůžky o únosu dětí či sebevraždě, a podobně.

Pod psychické násilí můžeme ještě zařadit **sociální izolaci**, kdy agresor brání oběti kontaktovat rodinu, přátele či známé. Dochází k neustálé kontrole telefonu, sms zpráv, emailů a pošty oběti. Velmi často také dochází ke kontrolním telefonátům a vyslýchání například „kde jsi byla a s kým“. Cílem sociální izolace je mít partnera maximálně pod kontrolou. Pod **sexuální násilí** řadíme znásilnění, sexuální napadání, donucení k sexuálním praktikám proti vůli týrané osoby, přinucení k pohlavnímu styku s jinou osobou, nucení ke sledování pornografie a mnoho dalších. **Ekonomické násilí** znamená, že agresor neposkytuje oběti žádné peníze, neumožňuje jí přístup k rodinným příjmům, zabraňuje jí docházet do zaměstnání a tím umocňovat její ekonomickou závislost. Agresor nehradí náklady spojené s ubytováním, kontroluje nákupy nebo tají svojí ekonomickou situaci. Pokud je oběť držena v neustálé finanční tísní a je pod neustálou kontrolou, pak není schopna opustit partnera a vyhledat pomoc. Tím, že oběť nevlastní dostatek financí, má vliv na její společenský život. Dostává se tak do sociální izolace a narůstá tak větší závislost na násilném partnerovi. **Pronásledování neboli stalking**, můžeme do češtiny přeložit jako takzvané nebezpečné pronásledování a zejména v posledních letech je na tento problém obracena pozornost. Pronásledování jsou nejčastěji bývalé partnerky či partneři. Násilný partner si většinou chce udržet nad obětí moc a kontrolu, proto násilí nekončí s rozvedem nebo rozchodem. O pronásledování můžeme říct, že se jedná o obtěžování a zastrašování. Dále může jít o pronásledování, vyhrožování, pozorování. Obtěžování oběti v domácím prostředí nebo v práci. Neustálé telefonování,

posílání vzkazů, sms zpráv, emailů. Má za cíl opět u oběti vyvolat strach. (www.ic-brno.cz)

4. ÚČASTNÍCI DOMÁCÍHO NÁSILÍ

4.1. Pachatelé domácího násilí

Každý z nás se minimálně jedenkrát pokoušel manipulovat s druhým člověkem, aby dosáhl nějakého zisku. A každý z nás jistě alespoň jednou v životě pocítil nenávist. Ale od násilných jedinců se odlišujeme tím, že tyto stavy jsou pomíjivého charakteru a následuje po nich lítost a výčitky svědomí. (Hirigoyen, 2002, s. 135) Nemůžeme přesně stanovit typický profil pachatele domácího násilí. Pachatelé mohou pocházet z kterékoliv společenské vrstvy a nelze u nich určit stejné povahové vlastnosti. Pachatelé domácího násilí jsou charakterizováni jako lidé s rozdvojenou osobností, kdy se liší jejich chování vůči osobám blízkým a ostatním lidem ve společnosti. Proto bývají pachatelé označováni jako „lidé dvojí tváře“, kteří ve společnosti vystupují jako seriózní lidé a v soukromí se jejich chování vůči blízkým osobám mění. Dochází k uplatňování moci a kontroly.

Různé studie zabývající se problematikou domácího násilí se pokouší najít příčinu chování násilníků a studovat tak problematiku násilí mezi osobami blízkými. Je uveřejněna spousta typologií, které důvody vzniku domácího násilí rozdělují podle původu agrese, psychologického profilu, a také podle okolností, které předcházely násilí. (Úlehlová, 2009, s. 28)

Typologie pachatelů domácího násilí:

„Čistý typ“ násilníka. Jedná se o osobu „dvojí tváře“, na společnost působí jako vzdělaný, seriózní člověk, který se násilí dopouští pouze na blízkých osobách, které žijí ve společné domácnosti.

„Smíšený typ“ násilníka. Člověk, který se dopouští agrese vůči osobám blízkým i širokému okolí, většinou má problémy se zákonem a uznáváním autority.

„ **Rozpadlý alkoholik**“. Člověk, který je ovlivněn působením alkoholu, alkoholismus zapříčiňuje možnost nárůstu násilí, ohrožena je nejen oběť, ale i další členové rodiny, např. děti.

„**Agresor s výrazně problematickou osobností**“. Tento typ není příliš častý. Jedná se o člověka s duševními poruchami, jako jsou např. porucha osobnosti či chování. (Marková, 2006, s. 179)

Tato uvedená typologie se týká především mužů, kteří jsou jako násilníci jednoznačně na prvním místě kriminalistických statistik. (Úlehlová, 2009, s. 27)

„Agresi definujeme jako onu v člověku spočívající dispozici a energii, která se projevuje původně v aktivitě a později v nejrozmanitějších individuálních a kolektivních sociálně naučených a sociálně zprostředkovaných formách od sebeprosazování až ke krutosti.“ (Nakonečný, 1996, s. 201)

4.2. Oběti domácího násilí

Obětí domácího násilí se může stát kdokoliv. Rozeznáváme různé typologie obětí dle různých kritérií, jako jsou chování, věk, pohlaví, vztah a životní styl. Mezi skupiny, které jsou nejvíce ohroženy domácím násilím, patří ženy, děti a staří lidé. (Úlehlová, 2009, s. 30)

Nejčastější obětí domácího násilí jsou ženy, a proto se zájem odborníků zpravidla obrací právě k nim. Celosvětově dostupné statistické údaje tento výsledek potvrzují jako například výzkum STEM z roku 2001-2006. K domácímu násilí dochází ve většině případů mezi mužem a ženou, kteří jsou ve vztahu manžel – manželka, druh – družka, partner – partnerka či rozvedení manželé. Díky intimnímu vztahu, který je mezi obětí a násilníkem, zná násilník dobře reakce oběti, její slabé stránky a citlivá místa. Tím, že násilník a oběť obývají společnou domácnost, může k útokům docházet kdykoliv, stranou společenské kontroly. Proto je většinou týrání dlouho utajované, při zjištění domácího násilí jinou osobou zvenčí je chování násilníka ze strany oběti omlouváno. Oběti většinou násilí minimalizují, bagatelizují nebo popírají. V literatuře jsou tyto ženy popisovány jako

ženy s nízkou sebeúctou, vinu za násilí připisují sobě za svá údajná pochybení a přesvědčují se, že si násilné chování zaslouhují.

V minulosti se týrané ženy většinou setkávaly s nepochopením, nedůvěrou a zlehčováním dané situace jak u policie, tak u lékaře, na úřadech či soudu a dokonce i u rodinných příslušníků. Vina je za to přikládána mýtům o domácím násilí, nedostatečnou informovaností o dané problematice a o neznalosti řešení domácího násilí. V současnosti se situace všech osob, které jsou ohroženy domácím násilím, značně zlepšuje, jelikož legislativa a její organizace nabízejí možnosti řešení domácího násilí, ale samotné rozhodnutí, jak bude domácí násilí vyřešeno, zůstává na samotných obětech. (Ševčík, 2011, s. 91-93)

4.2.1. Syndrom týrané ženy

Tím, že byl vyčleněn termín syndrom týrané ženy, nám napovídá, že dopady domácího násilí na oběť mají konkrétní povahu. Domácí násilí je důsledkem následných mentálních a behaviorálních reakcí obětí. U obětí domácího násilí se setkáváme s jevy, které se u jiných kriminálních činů nevyskytují. Radíme sem například trvalou vazbu k násilníkovi, zatajování příčin zranění a všeobecné popírání domácího násilí. Tyto důsledky jsou pro pozorovatele zvenčí málo pochopitelné. Pojem syndrom týrané ženy se tedy používá pro všechny tyto příznaky. Autorkou syndromu týrané ženy je americká psycholožka Dr. Lenore Walker, která v 70. letech vedla rozhovory s 1500 ženami, které byly obětí domácího násilí a ty popisovaly podobné vzorce partnerského násilí, které zažily. Dr. Lenore Walker v roce 1979 publikovala knihu *Týraná žena*, ve které byl poprvé popsán psychologický profil oběti domácího násilí. Od doby, kdy byl pojem syndrom týrané ženy zaveden do literatury, prošel několika úpravami a doplněními. Od roku 1992 bývá syndrom zařazován pod posttraumatickou stresovou poruchu. Díky tomu můžeme vysvětlit, proč oběť ze zážitku předešlého domácí násilí reaguje na nové ohrožení jako na život ohrožující. Osoba bez syndromu týrané ženy by se takto nezachovala.

Na vzniku syndromu týrané ženy se podílí typ domácího násilí, jaký, byl člověk na počátku domácího násilí a reakce sociálního okolí. Syndrom vzniká jako důsledek dlouhodobého domácího násilí, především jako důsledek intimního či partnerského terorismu. Syndrom týrané ženy je podporován nevhodnými reakcemi sociálního okolí, například bagatelizace problému nebo nepovedené pokusy o pomoc. Vyšší riziko, že se syndrom rozvine, je předpokládán u nezralé osobnosti, která postrádá zkušenosti ze zdravých partnerských vztahů. (Čírtková, 2008, s. 26)

Tak jak je dnes chápán syndrom týrané ženy nepředstavuje daný diagnostický termín, který by byl začleněný do oficiálního diagnostického systému. Následky domácího násilí na oběť jsou různé a syndrom týrané ženy může mít různé příznaky. Neexistuje tedy jediný správný profil týrané ženy.

I přesto, že se reakce osob ohrožených domácím násilím liší, můžeme vymezit základní oblasti psychiky, kde se změny z důvodu traumatického zážitku domácího násilí projevují. Jedná se o **změny v emocionálních reakcích**, které se projevují strachem, smutkem, sebeobviňováním a nadměrnou laskavostí. Dále **změny v postojích a hodnocení sebe sama a ostatních lidí**, kde se objevuje pocit viny, naučená bezmoc, nedůvěra možnosti řešení. **Symptomy distresu a dysfunkce psychických procesů** jako jsou deprese, poruchy spánku, úzkost. Mezi další typické příznaky patří zlehčování útoků a zranění obětí, oběť popírá možnost záchranu, neúspěšné pokusy o ukončení násilí, extrémní strach z násilníka a tento strach jí brání ve spolupráci s krizovými centry. Dále může mít oběť sebevražedné myšlenky, sklon ke zneužívání léků či alkoholu. (Úlehlová, 2009, s. 65-66)

Některé nahlášené události, ke kterým docházelo u týraných žen pravidelně, vyžadují další studium. Jelikož poukazují na možný citlivý faktor, který narušuje schopnost týraných žen úspěšně zastavit násilí pachatelů vůči nim, když už jednou dojde k jeho spuštění. Původně se předpokládalo, že tento citlivý faktor by mohl pocházet ze zakořeněných sociálních rolí, které opouští žena s pocitem naučené bezmoci a nedokáže se tak ubránit dalšímu násilí. Tato teorie však nepopírá, že se ženy nezvládnou ubránit před závažnějším poraněním či zabitím. Tento pohled také předpokládá, že jsou i jiné možnosti, jak zastavit týrání než

vztah ukončit. Ale ve skutečnosti tato teorie nebyla potvrzena, že jiné opatření než odchod ze vztahu by bylo účinné. V některých případech je týraná žena dokonce donucena opustit město a schovávat se před násilníkem. Ale později bylo zjištěno, že ani odchod od násilníka neuchrání ženu před násilím. Mnoho mužů využívá právního systému a ženu nadále tyranizují tím, že jí odpírají děti či finance. (Walker, 2009, s. 8)

4.2.2. Stockholmský syndrom

Stockholmský syndrom je často popisován v souvislosti s domácím násilím, aby byla lépe pochopena situace žen žijících v násilném vztahu. Snahou tohoto syndromu je vysvětlit chování a jednání, které se často vyskytuje u týraných žen. Tímto chováním máme na mysli setrvávání žen v násilném vztahu, omlouvání chování násilníka a zlehčování násilí ve vztahu. Poprvé tento syndrom popsal americký psychiatr Frank Ochberg, který tou dobou pracoval pro FBI a provedl důkladnou studii vyloupení Kreditní banky v centru Stockholmu 23. srpna 1973, kde se dva muži pokusili vyloupit banku a zadržovali čtyři zaměstnance jako rukojmí. Rukojmí po propuštění sympatizovala s pachatelem a projevovala nevoli vůči zasahujícím policistům. Tito rukojmí dokonce odmítli svědčit u soudu a obhajovala pachatele. Od té doby, kdy vzniká pozitivní vztah mezi pachatelem a obětí, je tato situace často nazývána jako Stockholmský syndrom. „ *Ten bývá nejčastěji definován jako emoční vazba, pouto vzájemné závislosti mezi únoscem a zajatcem, které se rozvine, když vás někdo ohrožuje na životě, zvažuje, zda vás zabije, ale nakonec to neudělá.*“

Pro rozvoj stockholmského syndromu je potřeba čtyř podmínek a to ohrožení života oběti, oběť by měla být přesvědčena, že z dané situace nemůže uniknout, dochází k sociální izolaci a oběť začne pociťovat přechodné sympatie k násilníkovi.

Tento syndrom se nerozvine u každé týrané osoby. Můžeme ho pozorovat pouze v jednom případě, kdy týraná žena dělá vše pro to, aby bylo proti násilníkovi trestní stíhání zastaveno, jelikož si bez něj nedovede představit svoji

budoucnost, i když ve vztahu docházelo k závažnému fyzickému násilí. Týrané osoby ve vztahu s násilným partnerem zůstávají kvůli logickému a přirozenému strachu z násilí, strachu o děti, obavy ze ztráty finančních jistot a z obavy z nejisté osamocené budoucnosti. (Úlehlová, 2007, s. 67)

5. POMOC OBĚTEM DOMÁCIHO NÁSILÍ

5.1. Právní pomoc

V České republice je ochrana osob ohrožených domácím násilím založena na ochraně v jejím přirozeném prostředí, to je, kde k domácímu násilí docházelo. Veřejnoprávní a soukromoprávní cestou je chráněna domácnost oběti a její okolí. Ze společného obydlí odchází na přiměřenou dobu agresor nikoliv oběť, jak tomu bylo dříve před stanovením zákona na ochranu osob před domácím násilím, který byl stanoven v roce 2007. Tento čas, který oběť získá vykááním agresora ze společného obydlí, může věnovat k vyhodnocení situace a nalezení možností jak tuto situaci zlepšit. Před tím, než byl přijat zákon na ochranu před domácím násilím, se mohla oběť bránit právní cestou, pouze pokud prokázala útok na její život či zdraví, a tím tedy byla naplněna skutková podstata některého z trestních činů.

Po zhodnocení uvedených skutečností může policie vykázat násilnou osobu na deset dní. Vykáání může být provedeno i s nesouhlasem ohrožené osoby. Délku doby vykáání nelze nijak zkrátit.

Policie může agresora vykázat ze společného obydlí, pokud je důvodné podezření, že se agresor dopustí nebezpečného útoku proti životu, zdraví či svobodě vůči oběti domácího násilí. Policie je oprávněn vykázat agresora ze společného obydlí i jeho blízkosti a to i za nepřítomnosti samotného agresora. Vykáaná osoba je povinná ihned opustit prostor, který je vymezený v potvrzení o vykáání a odevzdat policii veškeré klíče, které od obydlí vlastní. Dále nesmí do vykáaného prostoru vstupovat ani kontaktovat oběť domácího násilí. Před vykááním má vykáaná osoba právo vzít si své osobní věci, cennosti, doklady, věci potřebné k povolání a to jen za přítomnosti policie. Dále si může rozhodnutí o

vykázání ověřit na lince 158 a vyzvednout si kopii úředního záznamu o vykázání na příslušném policejním oddělení.

Policie má ze zákona povinnost edukovat ohroženou osobu o možnosti návrhu na vydání předběžného opatření dle občanského soudního řádu, a také o možných následcích pokud uvedla oběť nepravdivé údaje. Dále může oběť využívat psychologický, sociálních či jiných služeb, které pomáhají obětem domácího násilí. Policie je povinna kontrolovat dodržování vykázané osoby ze společné domácnosti a to do tří dnů od vykázání. O učiněných úkonech a opatřeních sepíše policista úřední záznam. Dále je policie povinna zaslat záznam o vykázání intervenčnímu centru a příslušnému okresnímu soudu a orgánu sociálně-právní ochrany dětí, pokud je v domácnosti, kde k domácímu násilí docházelo, přítomno nezletilé dítě. To vše je policie povinna splnit do 24 hodin.

Pokud se oběť rozhodne podat návrh na vydání předběžného opatření, který může podat po celou dobu vykázání agresora z domácnosti a to i 10 den od vykázání a policejní ochrana bude dále trvat. Od podání návrhu je soud povinný rozhodnout o vydání opatření do 48 hodin. Soud může rozhodnout o vykázání agresora na dobu jednoho měsíce a poté může oběť podat další návrh předběžného opatření, který by prodloužil vykázání až na jeden rok. (Ševčík, 2011, s. 132-136)

5.2. Organizace

Problém zvaný domácí násilí je velice závažný a aktuální, a proto v roce 1995 byl vyhlášen radou Evropy 25. listopad jako Mezinárodní den násilí na ženách a jako Evropský den proti násilí na ženách. I v České republice se začala rozvíjet celá řada aktivit, jako například Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky pořádala 26. 11. 2001 první velkou konferenci na téma Týrané ženy. A zde byl uveden návrh intervenčního programu boje proti domácímu násilí. (Haškovcová, 2004, s. 43)

Situace, ve které se nacházejí týrané osoby je velice obtížná a pro většinu z nás naprosto nepředstavitelná. Jedinci, kterých se domácí násilí týká, mají většinou jen malou, respektive žádnou šanci, vyřešit problém samostatně. Potřebují pomoci jak praktickou, tak zároveň i psychickou podporu. Obětem by měla být poskytnuta **materiální pomoc** jako vyhledání bezpečného bydlení a zajištění finančních prostředků a pomoci s péčí o dítě. Dále **psychická podpora** v podobě poradenství a pomoci při zvyšování sebeúcty a sebedůvěry. A také **právní pomoc**, to znamená, řešení majetkoprávních situací, sociálně-právní poradenství, sociální podpora.

V dřívější době měly oběti domácího násilí velice omezené možnosti jak svoji složitou situaci vyřešit. Postupem času byla vytvořena opatření, která zlepšila postavení obětí domácího násilí především v oblasti práva. Nebylo však vytvořeno systémové řešení, ale byly provedeny pouze dílčí právní úpravy, jako je například novela trestního zákona v roce 2004. V dnešní době se mohou oběti domácího násilí obracet na neziskové organizace, které jim poskytnou specializované poradenství. Mezi neziskové organizace řadíme Bílý kruh bezpečí, Pro-Fem, ROSA, Acorus. (Ševčík, 2011, s. 131-132)

Bílý kruh bezpečí je občanské sdružení založeno v roce 1991, které má v České republice devět poraden a to v Brně, Českých Budějovicích, Jihlavě, Liberci, Olomouci, Ostravě, Pardubicích, Plzni a Praze. Jejich hlavní náplní je poskytování bezplatné, odborné a diskrétní pomoci jak obětem, tak i svědkům trestných činů a pozůstalým po obětech. Kterou poskytuje včetně emocionální a morální podpory. Dále má bílý kruh bezpečí nonstop telefonickou linku DONA pro oběti, které jsou ohrožené domácím násilím.

Další náplní Bílého kruhu bezpečí je pořádání přednášek a výcviků jak pro odbornou, tak i pro laickou veřejnost a vydávání velkého množství letáků, brožur a manuálů. A také spolupráce s médii. (www.domacinasili.cz)

Pro-Fem je organizací, která vznikla v roce 1993 jako středisko pro ženské projekty. Již od počátku se zaměřovala zejména na porušování ženských práv, hlavně v oblasti domácího násilí.

Cílem organizace Pro-Fem je zlepšit situaci, která se týká domácího násilí a jiných forem násilí, které jsou vykonávány především na ženách. Svou činnost provádí prostřednictvím lobbingu, osvěty, vydáváním informačních brožurek a také přímé podpory obětí trestných činů. Těchto cílů dosahuje pořádáním konferencí, školení pro odbornou i laickou veřejnost a vydáváním informačních letáků a brožur. Poskytuje podporu a přímé poradenství obětem domácího násilí. Poukazuje na problematiku oblasti, kde k domácímu násilí, ale i jiným formám násilí dochází. Spolupracuje s médii a aktivně spolupracuje s jinými organizacemi i ze zahraničí na této problematice. (www.profem.cz)

ROSA vznikla v roce 1993 a z počátku fungovala jako nadace, později v roce 1998 působila jako občanské sdružení a od roku 2014 je brána jako spolek.

Jedná se o státní neziskovou organizaci, která se zaměřuje na pomoc týraným ženám a jejich dětem. Rosa se snaží o zlepšení systému pomoci týraným ženám a jejich dětem. Poskytuje pomoc v oblasti krizové intervence, poskytuje sociálně - terapeutické poradenství, sestavuje bezpečnostní plán. Další náplní této organizace je poskytování utajeného bydlení v azylovém domě a poskytuje také telefonickou krizovou pomoc obětem. (www.rosa-os.cz)

Acorus je občanským sdružením, které vzniklo v roce 1997. Poskytuje komplexní pomoc obětem trestného činu domácího násilí. Pomáhá obětem překonat nepříznivou životní situaci a zařadit se zpět do běžného života bez násilí. Svoji pomoc poskytuje pomocí odborného sociálního poradenství, krizové pomoci a ubytováním osob v azylovém domě. (www.acorus.cz)

6. DŮSLEDKY DOMÁCÍHO NÁSILÍ

6.1. Dopad domácího násilí na těhotenství

Domácí násilí patří mezi významné příčiny traumat, které mohou vzniknout v těhotenství. Během těhotenství dochází k nárůstu fyzického týrání ženy.

Některá traumata, která ohrožují plod ve zvětšené děloze, mohou být odvrácena orgány břišní dutiny. Plod může být poraněn přímo či nepřímo. Přímé

poranění je například zlomenina lebky plodu a nepřímé poranění může být přerušeno průtokem krve placentou, odtržení placenty či hypovolemický šok matky. Úmrtí plodu je závislé na závažnosti poranění matky. Pokud plod přežije poranění matky, může mít následky v podobě neurologických poruch.

Týrání žen se vyskytuje bez rozdílu ve všech etnických skupinách i sociálních vrstvách. Období těhotenství je mnohdy počátkem domácího násilí či jeho nárůstu intenzity. Žena je nejčastěji týrána svým partnerem, ale může ji týrat i jiný muž, jako například otec nezletilé dívky. Muž, který projevuje násilné chování vůči ženě, bude s velkou pravděpodobností násilný i k dětem. U těhotné ženy, která je obětí domácího násilí, je větší riziko potratu, porození mrtvého dítěte či porod dítěte s nízkou porodní váhou. Co se týče prenatální péče, tak u nich často začíná až ve vyšším stupni těhotenství, pokud vůbec začne. Pro těhotnou týranou ženu je neustále zvýšené riziko zabití. Nejtěžším obdobím pro těhotnou ženu je po opuštění násilného partnera. Tak jako i v jiných životních obdobích má násilí v těhotenství nejrůznější podoby. Nemusí se jednat pouze o fyzické týrání, spousta žen je týrána i citově. Pokud je žena citově vydírána je pro ni daleko těžší vztah s násilníkem ukončit, jelikož má snížené sebevědomí a je izolována od zdrojů pomoci.

Kromě toho, že se ženě nedostává pravidelné prenatální péče, má žena týraná bitím různá poranění v různém stupni zhojení. Pomocí rentgenového vyšetření bychom mohli odhalit i zlomeni staršího data. Těhotná žena většinou zmírňuje svá poranění či má tendenci zapomínat na jejich intenzitu. Často si bití vysvětluje tak, že si ho zasloužila a to například slovy: „ *Kdybych bývala děti ztišila, nebyl by mě tak zbil.*“ Muž po násilném útoku bývá nezvykle pozorný.

Těhotenství je obdobím, které nám dává příležitost poznat, zda je žena obětí domácího násilí, jelikož existuje pravidelný kontakt se zdravotníky. Je důležité zpovídat ženu o samotě, bez přítomnosti násilné osoby. Pokud se nám těhotná žena svěří, že je týrána, pak je velice důležité posoudit, do jaké míry je ohrožena. Je důležité ošetřit zranění, která ohrožují život, bez ohledu na jejich příčinu. Jakým způsobem budeme pečovat o plod, závisí na gestačním stáří plodu a na tom, zda je plod na živu. V některých případech je nutné pro záchranu života plodu přistoupit k císařskému řezu, ale jen v případě, že je plod dostatečně zralý,

aby přežil mimo dělohu. Pokud plod není dostatečně zralý nebo pokud došlo k úmrtí plodu, pak je císařský řez proveden jen tehdy, pokud tím můžeme zlepšit zdravotní stav těhotné či zachránit její život. (Leifer, 2004, s. 127)

6.2. Dopad domácího násilí na děti

Jestliže v rodině, ve které vyrůstají děti, dochází k domácímu násilí, jsou tomuto násilí přítomni až z 80 – 90 % právě děti. Proto má domácí násilí veliký vliv na jejich psychický vývoj. Jde hlavně o **aktuální psychický dopad**, který se u dětí projevuje pomočováním, nadměrnou plačtivostí, nechutí k jídlu, depresi a sebevražednými sklony.

Dále si mohou **přenášet způsoby chování agresora do svého dospělého života**, kdy mohou mít tendence chovat se ke svým partnerům stejně, jako to zažívaly ve svých rodinách.

Jelikož jsou tyto dopady závažného charakteru, doporučuje Světová zdravotnická organizace pohlížet na tyto děti jako na svědky a zároveň oběti domácího týrání.

Bohužel v České republice se soudy tímto doporučením neřídí, a pokud se jedná o úpravu styku s dětmi v rozvodovém řízení, většinou hájí zájmy agresora. Ještě nebyl vydán rozsudek, který by zakazoval agresorovi styk s dětmi kvůli domácímu násilí. (www.nicm.cz)

7. JEDNÁNÍ ZDRAVOTNICKÉHO PERSONÁLU S TÝRANOU ŽENOU

7.1. Komunikace s osobou ohroženou domácím násilím

Při komunikaci s týranou ženou by se měl zdravotnický personál vyhnout výčitkám a litování ženy. Měl by ženě naslouchat, soucítit s ní, situaci, ve které se

žena nachází, by neměl hodnotit, ale snažit se ji pochopit a poradit oběti domácího násilí, kde hledat další pomoc.

Zdravotnický pracovník by se měl při komunikaci s ohroženou osobou držet základních pravidel. Přístup k pacientovi by měl být **citlivý, empatický a trpělivý**. Na pacienta je důležité nespíchat a věnovat mu dostatek času. Je také důležité říci pacientovi, že oceňujeme, že vyhledal pomoc, že svůj problém pojmenoval jako domácí násilí a vyhledává pomoc. Můžeme pacientovi nabídnout různé alternativy, jak jeho dosavadní situaci řešit, ale do ničeho ho nenutíme. Pacient se vždy musí rozhodnout sám a my jeho rozhodnutí musíme plně respektovat. Při komunikaci dbáme na to, aby naše verbální složka byla v souladu s neverbální. S pacientem udržujeme přiměřený oční kontakt a využíváme technik aktivního naslouchání. Není vhodné požívat fráze typu „to bude dobré“ či „to se spraví“. Neslibujeme pacientovi to, co je nespíchatelné a nepožíváme cizí slova.

V komunikaci s ohroženým pacientem můžeme využít materiálů od Bílého kruhu bezpečí, který je určený lékařům i sestřám a popisuje jak postupovat v případech domácího násilí. (Úlehlová, 2009, s. 81-82)

7.2. Ošetřovatelská péče o týranou těhotnou ženu

Pro porodní asistentku je velice důležité si uvědomit, že domácímu násilí může být vystavena kterákoliv žena. Terapeutický a nehodnotící způsob komunikace je důležitý pro navázání důvěrného vztahu mezi klientkou a porodní asistentkou. Porodní asistentka musí týranou ženu zpovídat o samotě a zjistit, zda ženě nehrozí vážná poranění či usmrcení. Tyto skutečnosti jsou vyhodnocovány na základě faktorů, kterými je například drogová závislost násilníka, přechovávání zbraní a jejich používání či agresivní chování násilníka ve společnosti. Dále je důležité zjistit, zda násilí používáno i proti dětem. **Porodní asistentka by měla dbát, aby se násilník nedozvěděl, že žena o těchto skutečnostech někoho informovala.**

V případě, že se žena samostatně rozhodne opustit násilníka, porodní asistentka by ji měla umět poradit, kde nalezne útočiště a na koho se může obrátit. Co se týče týrání dětí, mělo by se nahlásit příslušným úřadům.

Ošetrovatelská péče porodní asistentky o akutně poraněnou těhotnou ženu je doplňkem lékařského zásahu. Pokud jsou poranění tak vážná, že ohrožují život, je nutné prvně stabilizovat stav ženy. Uložení těhotné na bok odkloníme dělohu z místa, kde utlačuje dolní dutou žílu a tímto zásahem zlepšíme krevní oběh a přísun krve do placenty. A dále je nutné sledovat fyziologické funkce těhotné a výdej moči, čímž můžeme vyhodnotit krevní oběh v ledvinách. Přičemž výdej moči by měl být nejméně 30 ml/hod. Přítomnost krve v moči značí poranění močového měchýře či ledvin. Ošetřující personál hodnotí stahy a uvolnění dělohy, které mohou značit počátek porodu či abrupci placenty. Jestliže je plod živý a ve vysokém stupni zralosti, je nezbytný kontinuální monitoring plodu. (Leifer, 2004, s. 127)

PRAKTICKÁ ČÁST

8. FORMULACE PROBLÉMU

Domácí násilí je fyzické, psychické, sexuální či ekonomické násilí, ke kterému dochází mezi osobami blízkými. K jednotlivým atakům dochází opakovaně v domácím prostředí, nikdy ne na veřejnosti. Situací, ve kterých probíhá domácí násilí, postupně přibývá a také se stupňuje míra násilí. Oběť přestává být schopna čelit těmto útokům nebo je zastavit či aktivně vyhledat pomoc. (Bezoušková, 2006, s. 178)

Domácí násilí je bezpochyby jedním ze současných problémů lidské společnosti. Vzhledem k mému studijnímu oboru porodní asistence, kdy mojí celoživotní náplní bude péče o ženu jako takovou, v průběhu jejího života, jsem si vybrala téma Syndrom týrané ženy. Mezi nejčastější oběti domácího násilí patří právě ženy. Myslím si, že problematika domácího násilí je aktuálním problémem současné doby, ale povědomí lidí o tomto problému není příliš vysoké. Hlavně o jeho formách, projevech a pomoci obětem. A proto se ptám: „Do jaké míry jsou ženy seznámeny s problematikou domácího násilí?“

9. Hlavní cíl

Hlavním cílem mé bakalářské práce je zjistit, jak jsou ženy všeobecně obeznámené s problematikou domácího násilí.

9.1. Dílčí cíle

1. Zmapovat, kolik žen se již setkalo s problematikou domácího násilí.
2. Zjistit, s jaké druhy domácího násilí ženy znají.
3. Zjistit, zda ženy rozeznají známky domácího násilí.
4. Ověřit si, zda ženy vědí koho případně kontaktovat a kde hledat pomoc.
5. Vytvořit přehled informací o pomoci týraným ženám pro porodní asistentky

9.2. Stanovené předpoklady

1. Domnívám se, že méně než polovina dotazovaných se setkala s domácím násilím.

Otázky č.: 6, 7, 8, 9

2. Předpokládám, že většina žen považuje za domácí násilí pouze fyzickou formu. (Kritérium pro většinu 70%)

Otázky č.: 10, 11, 12

3. Domnívám se, že více jak polovina žen rozezná známky domácího násilí.

Otázky č.: 13, 14, 15

4. Předpokládám, že většina žen neví, kde vyhledat pomoc. (Kritérium pro většinu 70%)

Otázky č.: 16, 17, 18, 19, 20

9.3. Operacionalizace pojmů

Domácí násilí – všechny formy fyzického, psychického, sexuálního či ekonomického násilí, probíhající mezi osobami blízkými, které sdílejí společnou domácnost.

10. CHARAKTERISTIKA SOUBORU

Vzorek respondentů se skládal ze 100 žen různého věkového rozmezí, různého vzdělání, rasy a sociálního postavení. Dotazníky jsem rozdávala různým ženám ve svém okolí. Výběr respondentů byl tedy náhodný.

11. METODA SBĚRU DAT

Pro realizaci svého šetření jsem si zvolila kvantitativní typ výzkumu. K získání požadovaných dat, jsem použila metodu dotazníkového šetření. Zvolila jsem strukturovaný dotazník, který byl anonymní. Dotazník obsahoval 5 filtrujících

otázek, 11 uzavřených otázek a 4 polouzavřené otázky. Do prvních otázek, které byly filtrující, patřil do nich věk a výše dosaženého vzdělání. Ostatní otázky se týkaly zvoleného tématu a zjišťovaly například, zda se ženy již někdy setkaly s domácím násilím. Zda dovedou rozeznat známky domácího násilí nebo jestli ví, kam se obrátit v případě vyhledání pomoci.

12. ORGANIZACE VÝZKUMU

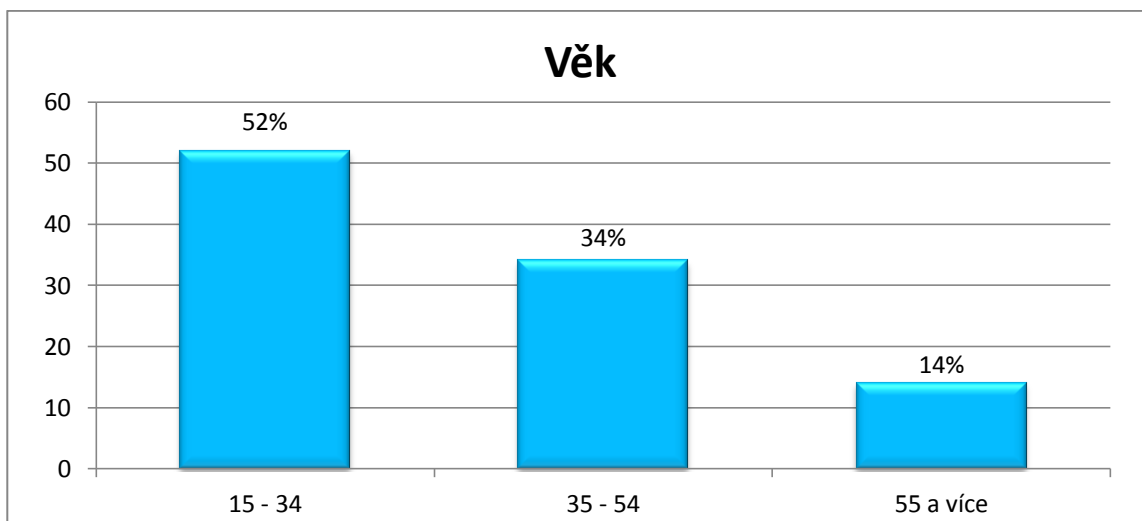
Výzkum jsem prováděla v období února 2015. Dotazníky byly v tištěné formě a rozdávala jsem je ženám ve svém okolí, tedy v Plzeňském kraji přímou metodou. Celkem jsem, rozdala 100 dotazníků a vrátilo se mi 100 dotazníků. Návratnost tedy byla 100%.

13. Prezentace a interpretace získaných údajů

Filtrující otázky (otázky č. 1, 2, 3, 4 a 5 zjišťovali věkovou kategorii, nejvyšší dosažené vzdělání, rodinný stav, zda mají respondentky děti a kde žijí)

Otázka č. 1: **Věk**

Graf 1 Věk

Zdroj: vlastní

Tabulka 1 Věk

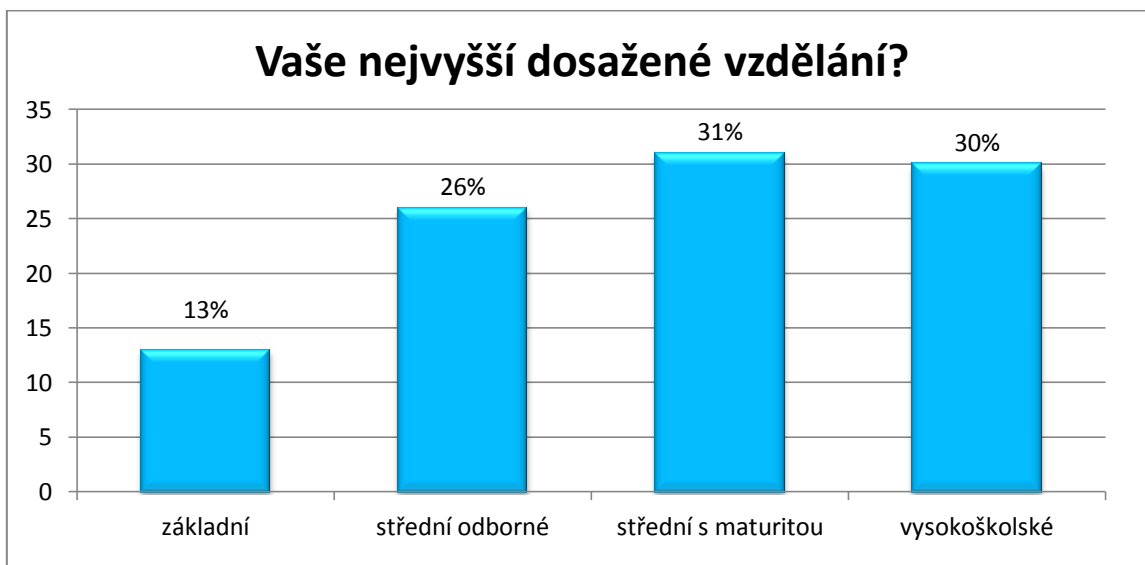
Odpověď	Počet odpovědí	Procenta
15 - 34	52	52%
35 - 54	34	34%
55 a více	14	14%

Zdroj: vlastní

Shrnutí: Ze 100 dotazovaných žen tvořil největší počet žen věk 15 – 34, což je 52%. Ve věku 35 – 54 let se mého výzkumu zúčastnilo 34% žen. Poslední věkovou kategorií 55 a více obsadilo 14% žen.

Otázka č. 2: Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

Graf 2 Nejvyšší dosažené vzdělání

Zdroj: vlastní

Tabulka 2 Nejvyšší dosažené vzdělání

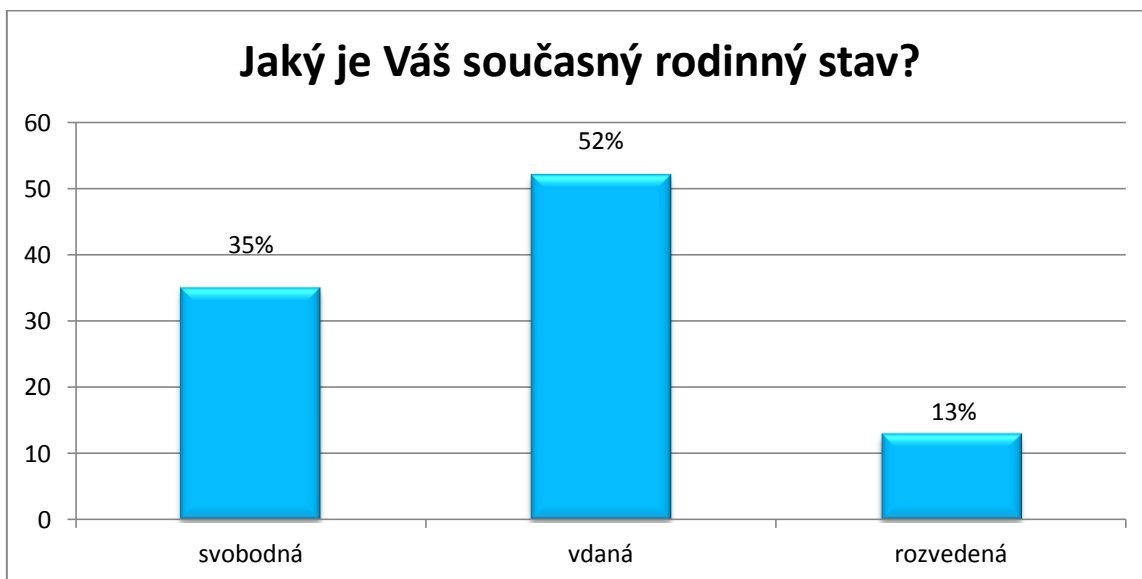
Odpověď	Počet odpovědí	Procenta
základní	13	13%
střední odborné	26	26%
střední s maturitou	31	31%
vysokoškolské	30	30%

Zdroj: vlastní

Shrnutí: Ze 100 dotazovaných respondentek, odpovídalo 31 žen se středoškolským vzděláním, které bylo ukončené maturitní zkouškou. Dále 30 žen, které vystudovaly vyšší odbornou či vysokou školu. 26 žen, které vystudovaly střední odborné školy a 13 žen se základním vzděláním.

Otázka č. 3: Jaký je Váš současný rodinný stav?

Graf 3 Rodinný stav

Zdroj: vlastní

Tabulka 3 Rodinný stav

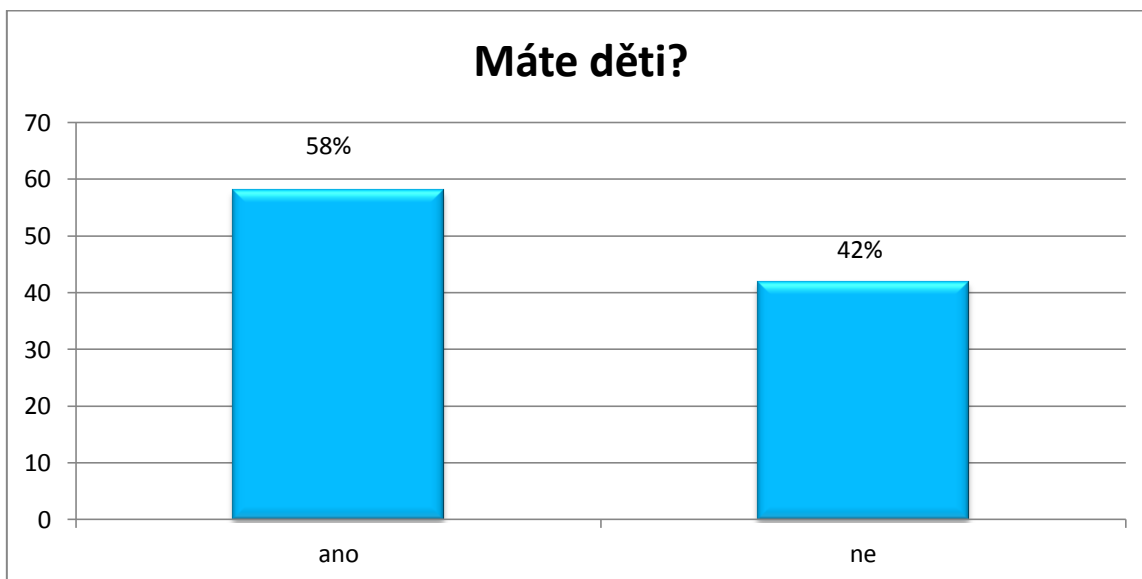
Odpověď	Počet odpovědí	Procenta
svobodná	35	52%
vdaná	52	35%
rozvedená	13	13%

Zdroj: vlastní

Shrnutí: Na otázku č. 3 odpovídalo 100 respondentek, z toho bylo 52 žen vdaných. Dále odpovídalo 35 svobodných žen a 13 rozvedených žen.

Otázka č. 4: Máte děti?

Graf 4 Děti

Zdroj: vlastní

Tabulka 4 Děti

Odpověď	Počet odpovědí	Procenta
ano	58	58%
ne	42	42%

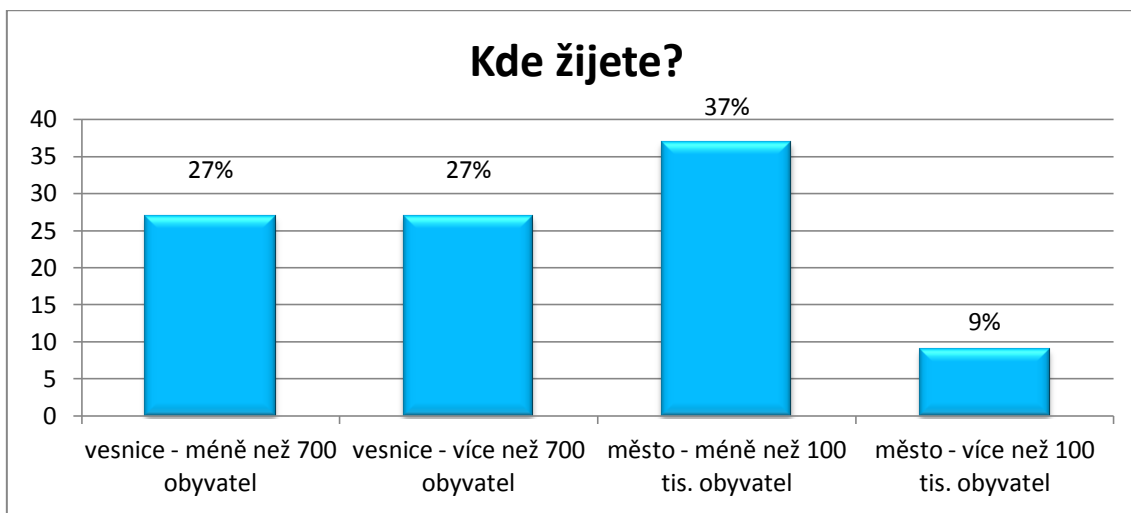
Zdroj: vlastní

Shrnutí: Na otázku, která zjišťovala, zda mají respondentky děti, odpovídalo 100 žen. Z toho 58 žen, které již děti měly. A z těchto 58 žen bylo 5 znovu těhotných. Dále odpovídalo 42 bezdětných žen a z těchto 42 žen byly 4 těhotné.

Otázka č. 5: Kde žijete?

Graf 5 Místo bydliště

Zdroj: vlastní

Tabulka 5 Místo bydliště

Odpověď	Počet odpovědí	Procenta
vesnice - méně než 700 obyvatel	27	27%
vesnice - více než 700 obyvatel	27	27%
město - méně než 100 tis. obyvatel	37	37%
město - více než 100 tis. obyvatel	9	9%

Zdroj: vlastní

Shrnutí: Ze 100 dotazovaných žen, pocházelo 37 žen z města, kde je méně než 100 tisíc obyvatel. Dále odpovídalo 27 žen, které žijí ve vesnici, kde je méně než 700 obyvatel. 27 žen, které žijí ve vesnici, která má více jak 700 obyvatel. Zbýlých 9 odpovídajících žen žije ve městě, které má více než 100 tisíc obyvatel.

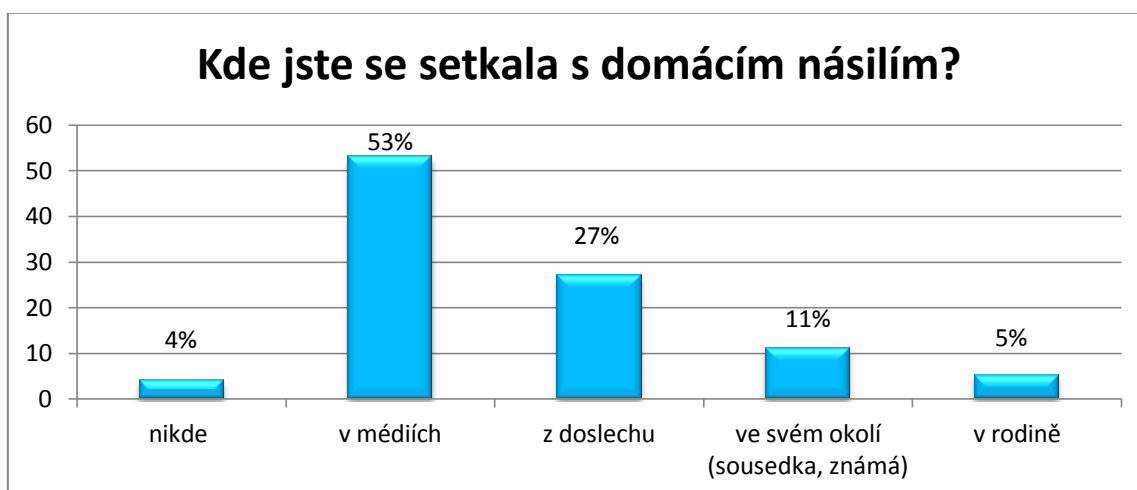
Cíl 1: Zmapovat, kolik žen se již setkala s problematikou domácího násilí.

Předpoklad 1: Domnívám se, že méně než polovina dotazovaných se setkala s domácím násilím. (K předpokladu se vztahuje otázka č. 6 a doplňující otázky 7, 8, 9.)

Otázka č. 6: **Kde jste se setkala s domácím násilím?** (V této otázce mohly ženy zvolit více odpovědí)

- **Vyhodnocení dle blízkosti setkání s domácím násilím**
- **Kritérium: Méně než polovina dotazovaných žen označí odpověď ve svém okolí a rodině**

Graf 6 Setkání s domácím násilím

Zdroj: vlastní

Tabulka 6 Setkání s domácím násilím

Odpověď	Počet odpovědí	Procenta
nikde	5	4%
v médiích	73	53%
z doslechu	37	27%
ve svém okolí (sousedka, známá)	16	11%
v rodině	7	5%

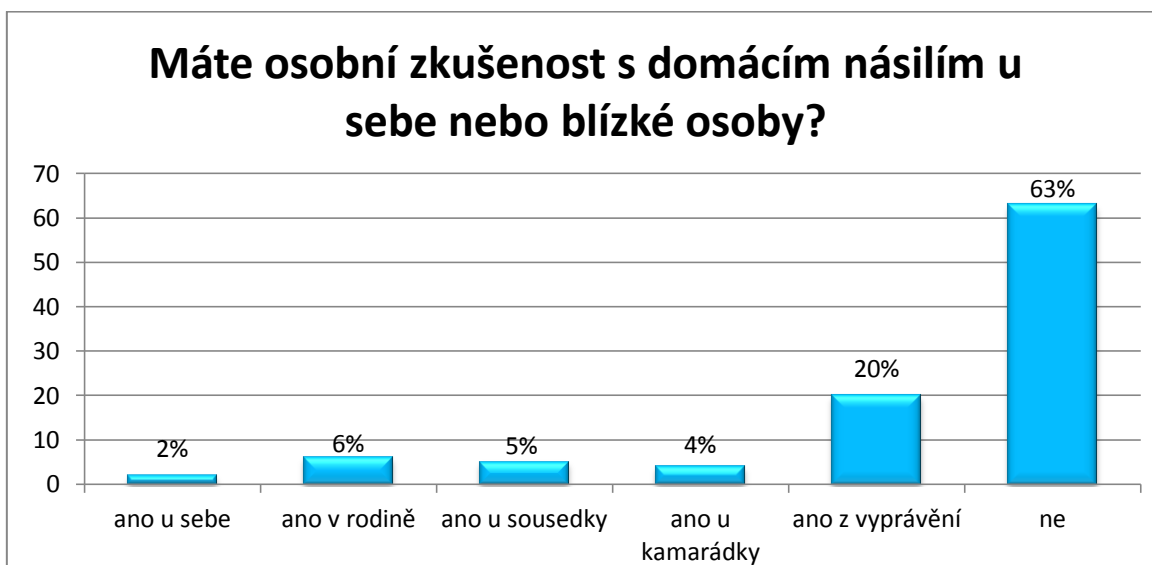
Zdroj: vlastní

Shrnutí: V této otázce jsem zjišťovala, zda se ženy setkaly s domácím násilím a pokud ano, tak kde. Vyhodnocením dotazníku mi vyšlo, že nejvíce žen, tedy 53% se setkala s domácím násilím v médiích. Dalších, 27% žen z doslechu a 11% žen

ve svém okolí, zde je okolím myšleno u sousedky či známé. 5% žen se setkala s domácím násilím v rodině a zbylá 4% žen se s domácím násilím nikde neseťkala.

Otázka č. 7: **Máte osobní zkušenost s domácím násilím u sebe nebo blízké osoby?**

Graf 7 Osobní zkušenost s domácím násilím

Zdroj: vlastní

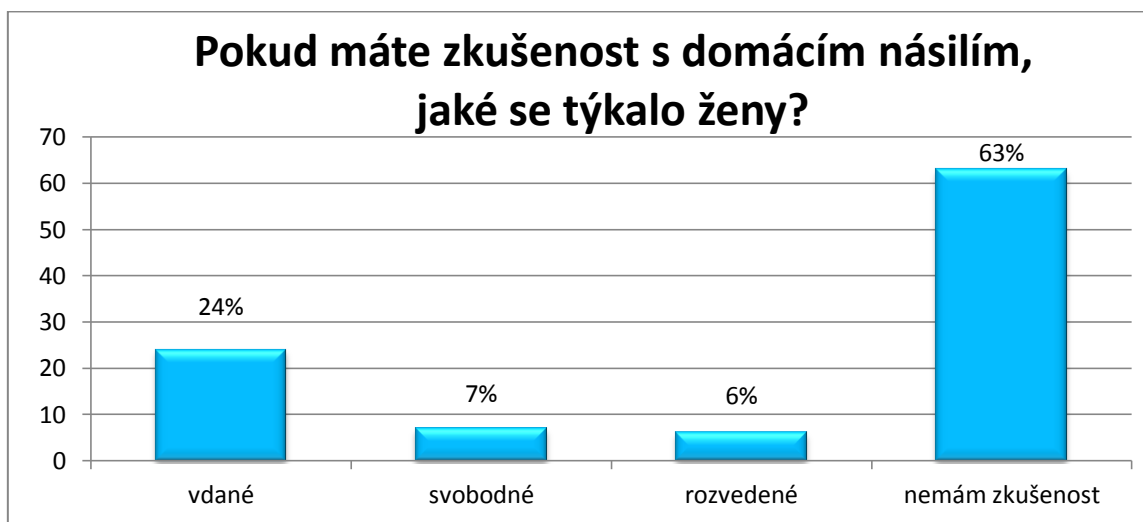
Tabulka 7 Osobní zkušenost s domácím násilím

Odpověď	Počet odpovědí	Procenta
ano u sebe	2	2%
ano v rodině	6	6%
ano u sousedky	5	5%
ano u kamarádky	4	4%
ano z vyprávění	20	20%
ne	63	63%

Shrnutí: Z celkového počtu dotazovaných 63 žen nemá osobní zkušenost s domácím násilím. Z vyprávění má zkušenost 20 žen. Osobní zkušenost s domácím násilím v rodině mělo 6 žen. Domácí násilí u sousedky zaznamenalo 5 žen a 4 ženy se setkaly s domácím násilím u kamarádky. Zbylé 2 ženy, byly oběťmi domácího násilí.

Otázka č. 8: Pokud máte osobní zkušenost s domácím násilím, jaké se týkalo ženy?

Graf 8 Ženy, kterých se týkalo domácí násilí

Zdroj: vlastní

Tabulka 8 Ženy, kterých se týkalo domácí násilí

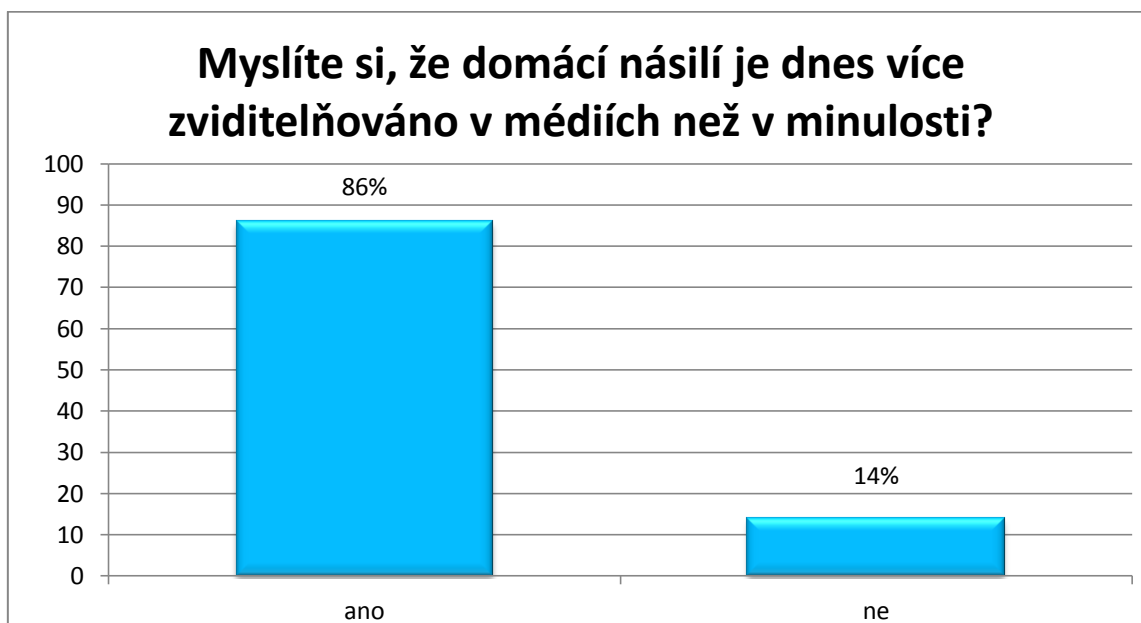
Odpověď	Počet odpovědí	Procenta
vdané	24	24%
svobodné	7	7%
rozvedené	6	6%
nemám zkušenost	63	63%

Zdroj: vlastní

Shrnutí: Touto doplňující otázkou jsem chtěla od žen, které uvedly, že mají osobní zkušenost s domácím násilím zjistit, které ženy se domácí násilí týkalo. Osobní zkušenost s domácím násilím nemělo 63 žen. Ženy označily, že domácí násilí se týkalo z 24 vdáných žen. Z těchto 24 žen byly 2 ženy těhotné. Svobodných žen bylo 7 a z toho 1 žena byla těhotná. Zbýlých 6 žen bylo rozvedených.

Otázka č. 9: **Myslíte si, že domácí násilí je dnes, zviditelňováno v médiích více než v minulosti?**

Graf 9 Zviditelňování domácího násilí v médiích

Zdroj: vlastní

Tabulka 9 Zviditelňování domácího násilí v médiích

Odpověď	Počet odpovědí	Procenta
ano	86	86%
ne	14	14%

Zdroj: vlastní

Shrnutí: Otázka, která měla zjistit, zda se ženy setkávají v poslední době s domácím násilím v médiích častěji. Ze 100 dotazovaných 83 žen, zaznamenalo, nárůst zviditelňování domácího násilí médii. Zbýlých 14 žen nikoliv.

Závěr: Otázkou č. 6 jsem zjistila, že pouze 4% žen se nikde nesečkala s domácím násilím. Nejvíce se ženy setkaly s domácím násilím v médiích, dále z doslechu, ve svém okolí a v rodině. Jelikož jsem otázku vyhodnocovala podle toho co je respondentce nejbližší, stanovila jsem si kritérium, že méně než polovina dotazovaných žen označí odpověď ve svém okolí a v rodině. Odpověď ve svém okolí označilo 11% žen a ve své rodině 5% žen. Vzhledem k mému stanovenému kritériu mi tato otázka předpoklad potvrzuje.

Doplňující otázkou č. 7 jsem chtěla zjistit, kolik žen mělo osobní zkušenost s domácím násilím. Celkem mělo osobní zkušenost s domácím násilím 37% žen. Z toho nejvíce žen z vyprávění, což bylo 20% žen. Dále 6% v rodině, 5% u sousedky, 4% u kamarádky a 2% žen byly oběťmi domácího násilí.

Otázkou č. 8 doplňovala otázku č. 7. Chtěla jsem tedy vědět, jaké ženy se domácí násilí týkalo. Zjistila jsem, že nejvíce žen bylo vdaných, z nichž dvě byly těhotné. Na druhém místě byly svobodné a z této skupiny byla jedna žena těhotná. A na třetím místě ženy rozvedené.

Dále jsem poslední doplňující otázkou č. 9 zjistila, že si ženy všímají, že je dnes domácí násilí více zviditelňováno médii než v minulosti.

Předpoklad č. 1 se mi potvrdil.

Cíl 2: Zjistit, jaké druhy domácího násilí ženy znají.

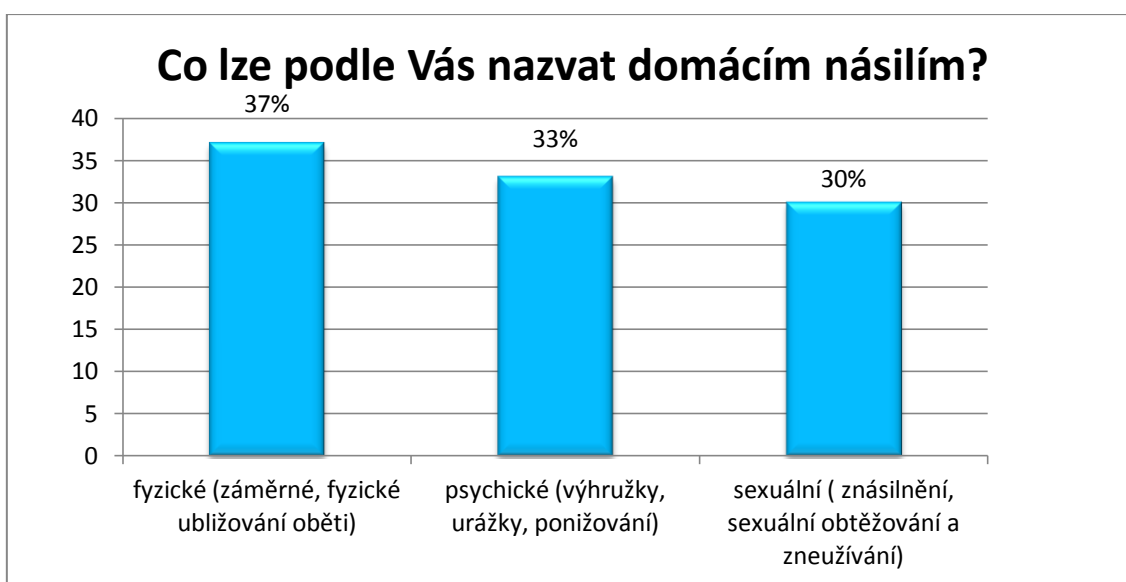
Předpoklad 2: Předpokládám, že většina žen považuje za domácí násilí pouze fyzickou formu. (Kritérium pro většinu je 70%.)

(K tomuto předpokladu se vztahují otázky č. 10, 11, 12)

Otázka č. 10: Co lze podle Vás nazvat domácím násilím? (Ženy mohly zvolit více odpovědí.)

- Kritérium: Více, jak 70% žen označí odpověď fyzické

Graf 10 Domácí násilí

Zdroj: vlastní

Tabulka 10 Domácí násilí

Odpověď	Počet odpovědí	Procenta
fyzické (záměrné, fyzické ubližování oběti)	96	37%
psychické (výhružky, urážky, ponižování)	86	33%
sexuální (znásilnění, sexuální obtěžování a zneužívání)	81	30%

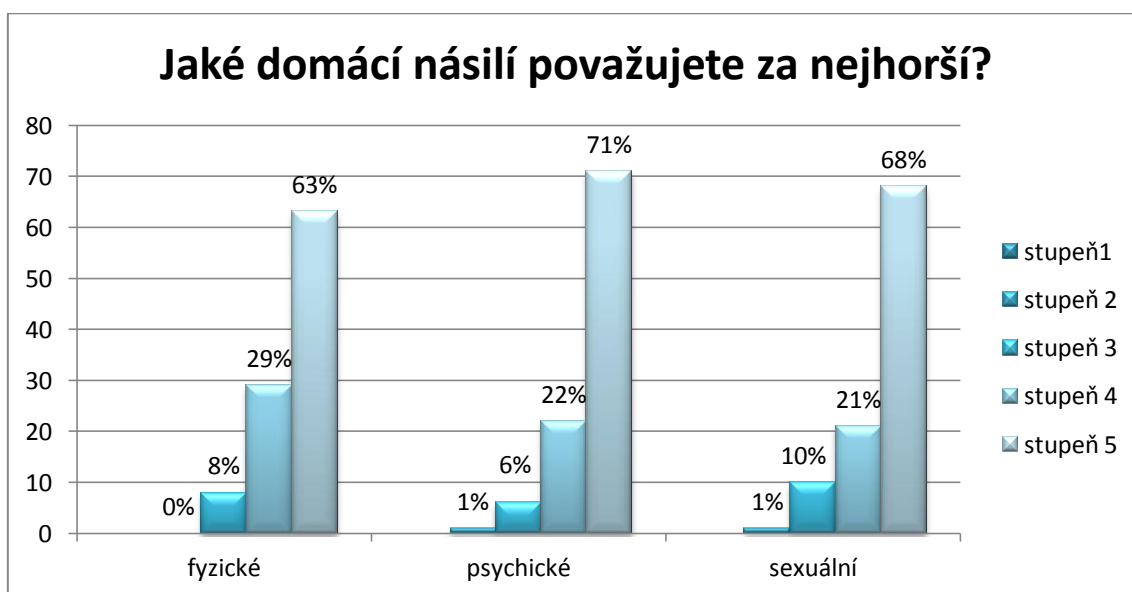
Zdroj: vlastní

Shrnutí: Otázka č. 10 zjišťovala, zda ženy vědí, co lze nazvat domácím násilím. Nejvíce žen, tedy 37% označilo odpověď fyzické. Dalších 33% žen, uvedlo psychické a 30% žen označilo sexuální násilí.

Otázka č. 11: **Jaké domácí násilí považujete za nejhorší? (ohodnoťte na škále 1 – 5, kdy 5 je nejhorší)**

- **Kritérium: více jak 70% dotazovaných označí u fyzického násilí stupeň 5**

Graf 11 Nejhorší domácí násilí

Zdroj: vlastní

Tabulka 11 Nejhorší domácí násilí

Škála	1	2	3	4	5
Odpovědi					
fyzické	0	0	8	29	63
psychické	0	1	6	22	71
sexuální	0	1	10	21	68
Procenta					
Fyzické	0%	0%	8%	29%	63%
Psychické	0%	1%	6%	22%	71%
Sexuální	0%	1%	10%	21%	68%

Zdroj: vlastní

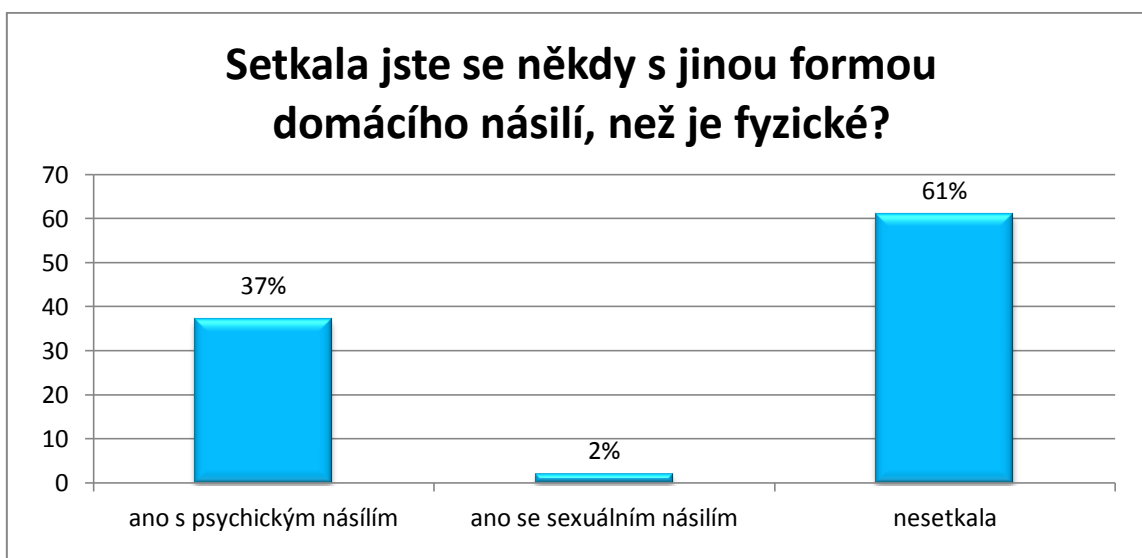

Shrnutí: V této otázce uváděly ženy, které domácí násilí je z jejich pohledu nejzávažnější na škále od 1 do 5, přičemž 5 znamenalo nejzávažnější stupeň. Psychické násilí vyhodnotily ženy jako nejzávažnější, č. 5 označilo 71% žen. Následovalo č. 4, které označilo 22% žen, dále č. 3 uvedlo 6% žen a č. 2 zapsalo 1% žen. Č. 1 neoznačila žádná z dotazovaných žen. Následovalo sexuální násilí, kdy č. 5 označilo 68% žen. Stupeň č. 4 zapsalo 21% žen, 10% žen označilo č. 3. Zbylé 1% žen označilo č. 2., 0% získalo č. 1. U fyzického násilí označilo stupeň č. 5 63%. Dále č. 4, které zapsalo 29% žen, č. 3 uvedlo 8% dotazovaných žen. Zbylé možnosti jako č. 2 a 1 neoznačila žádná žena.

Otázka č. 12: **Setkala jste se někdy s jinou formou domácího násilí, než je fyzické?**

- **Kritérium: více jak 70% dotazovaných se neseťkala s jinou formou násilí, než je fyzické**

Graf 12 Jiné formy domácího násilí

Zdroj: vlastní

Tabulka 12 Jiné formy domácího násilí

Odpovědi	Počet odpovědí	Procenta
ano s psychickým násilím	37	37%
ano se sexuálním násilím	2	2%
nesetkala	61	61%

Zdroj: vlastní

Shrnutí: Na uvedeném grafu je patrné, že 61 žen se nikdy nesetkala s jinou formou domácího násilí, než je fyzické násilí. Žen, které se setkaly, i s psychickým násilím bylo 37. A 2 ženy se setkaly i se sexuálním násilím.

Závěr: Vyhodnocením otázky č. 10 jsem zjistila, že ženy znají i jiné formy domácího násilí, než jen formu fyzickou. I když odpověď s fyzickým násilím označilo nejvíce žen, tedy 37% na mé kritérium to nestačilo. Proto tato otázka můj předpoklad vyvrací.

Z výzkumného šetření vyplynulo, že ženy považují za nejhorší formu domácího násilí psychické násilí, jelikož stupeň 5 byl označen 71x, druhou nejhorší formou je pro ženy sexuální násilí, stupeň 5 byl označen 66x. Nejméně označení u stupně 5 získalo fyzické násilí, tedy 63 označení. Tato otázka, stanovený předpoklad vyvrací.

Díky otázce č. 12 jsem zjistila, že většina žen, tedy 61% žen se nesetkala s jinou formou domácího násilí, než je fyzická forma. I když tuto odpověď označilo nejvíce žen, předpoklad se mi nepotvrdil, jelikož mým kritériem bylo, že více jak 70% dotazovaných odpoví, že se s jinou formou domácího násilí nesetkala.

Předpoklad č. 2 se mi nepotvrdil.

Cíl 3: Zjistit, zda ženy rozeznají známky domácího násilí.

Předpoklad 3: Domnívám se, že více, jak polovina žen rozezná známky domácího násilí. (otázky č. 13, 14, 15)

Otázka č. 13: Co si myslíte, že patří mezi znaky domácího násilí? (Ženy mohly uvádět více odpovědí)

- **Kritérium: součet alespoň dvou správných odpovědí bude více jak 50%**

Graf 13 Znaky domácího násilí

Zdroj: vlastní

Tabulka 13 Znaky domácího násilí

Odpověď	Počet odpovědí	Procenta
oběť je vždy pachatelem blízká	72	38%
opakované a dlouhodobé násilí	75	40%
stupňování násilí	42	22%
k násilí dochází hlavně na veřejnosti	0	0%

Zdroj: vlastní

Shrnutí: V této otázce mohly ženy zvolit více odpovědí. Odpověď, ve které bylo uvedeno, že mezi znaky domácího násilí patří opakované a dlouhodobé násilí označilo 40% žen. Že oběť je vždy pachatelem blízká, označilo 38% žen. 22% žen,

označilo, že mezi znaky domácího násilí patří stupňování násilí. Odpověď, že k násilí dochází, hlavně na veřejnosti neoznačila žádná žena.

Otázka č. 14: **Myslíte si, že byste na člověku poznala, že se stal obětí domácího násilí?**

- **Kritérium: Více jak polovina dotazovaných odpoví ANO**

Graf 14 Oběť domácího násilí

Zdroj: vlastní

Tabulka 14 Oběť domácího násilí

Odpověď	Počet odpovědí	Procenta
ano	17	17%
ne	83	83%

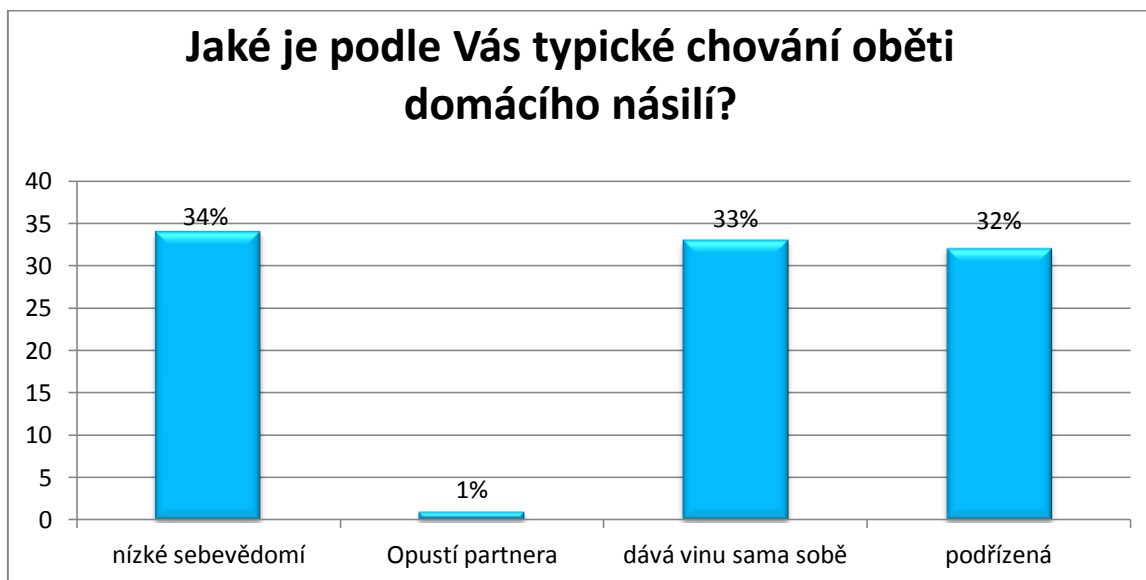
Zdroj: vlastní

Shrnutí: Z mého dotazníkového šetření je patrné, že 83 žen by nepoznalo, že se člověk stal obětí domácího násilí. Odpověď ano, označilo 17 žen. Ženy, které uvedly ano, měly připsat, podle čeho by tak soudily. Nejčastěji uváděly změny chování, které byly uvedeny 15x. Dále 12x různá poranění (modřiny, zlomeniny). Nízké sebevědomí bylo uvedeno 2x a strach 1x.

Otázka č. 15: **Jaké je podle Vás typické chování oběti domácího násilí?** (V této otázce mohly ženy zvolit více odpovědí)

- **Kritérium: Součet alespoň dvou správných odpovědí bude více jak 50%**

Graf 15 Typické chování oběti domácího násilí

Zdroj: vlastní

Tabulka 15 Typické chování oběti domácího násilí

Odpověď	Počet odpovědí	Procenta
nízké sebevědomí	71	34%
opustí partnera	2	1%
dává vinu sama sobě	70	33%
podřízená	66	32%

Zdroj: vlastní

Shrnutí: Z tohoto grafu je patrné, že 34% si myslí, že pro oběť je typické nízké sebevědomí. Odpověď, které zněla, že oběť dává vinu sama sobě, označilo, 33% žen. 32% žen, si myslí, že typickým znakem oběti je podřízenost a 1% žen odpovědělo, že oběť opustí partnera.

Závěr: Vyhodnocením otázky č. 13 jsem zjistila, že většina žen pozná znaky domácího násilí. K tomuto závěru jsem došla nejen díky stanovenému kritériu, ale také kvůli tomu, že ani jedna žena neoznačila špatnou odpověď. Tato otázka můj předpoklad potvrzuje.

Dále jsem z výzkumného šetření zjistila, že většina žen, tedy 83%, by nebyla schopna poznat, že se člověk stal obětí domácího násilí. Zbýlých 17% respondentek uvedlo, že by oběť poznaly a uvedly i podle čeho by tak soudily. Na mé kritérium to však nestačilo.

Otázkou č. 15 jsem zjistila, že nejvíce žen, považuje za typické chování oběti nízké sebevědomí, na druhé místo řadily odpověď, že oběť dává vinu za násilí. Třetí místo obsadila odpověď, že je oběť podřízená. Pouhé 1% žen, uvedlo špatnou odpověď. Vzhledem ke stanovenému kritériu, tato otázka můj předpoklad potvrzuje.

Předpoklad č. 3 se mi potvrdil.

Cíl 4: **Ověřit si, zda ženy vědí koho případně kontaktovat a kde hledat pomoc.**

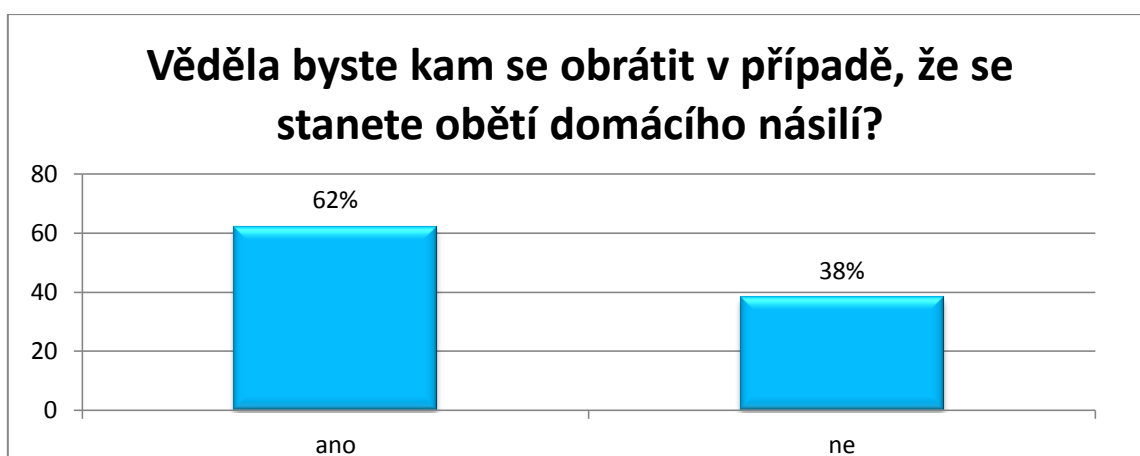
Předpoklad 4: **Předpokládám, že většina žen neví, kde vyhledat pomoc. (Kritérium pro většinu je 70%)**

(otázky č. 16, 18, 19 a doplňující otázky č. 17 a č. 20)

Otázka č. 16 : **Věděla byste kam se obrátit v případě, že se stanete obětí domácího násilí?**

- **Kritérium: Více jak 70% dotazovaných zvolí odpověď NE**

Graf 16 Vyhledání pomoci

Zdroj: vlastní

Tabulka 16 Vyhledání pomoci

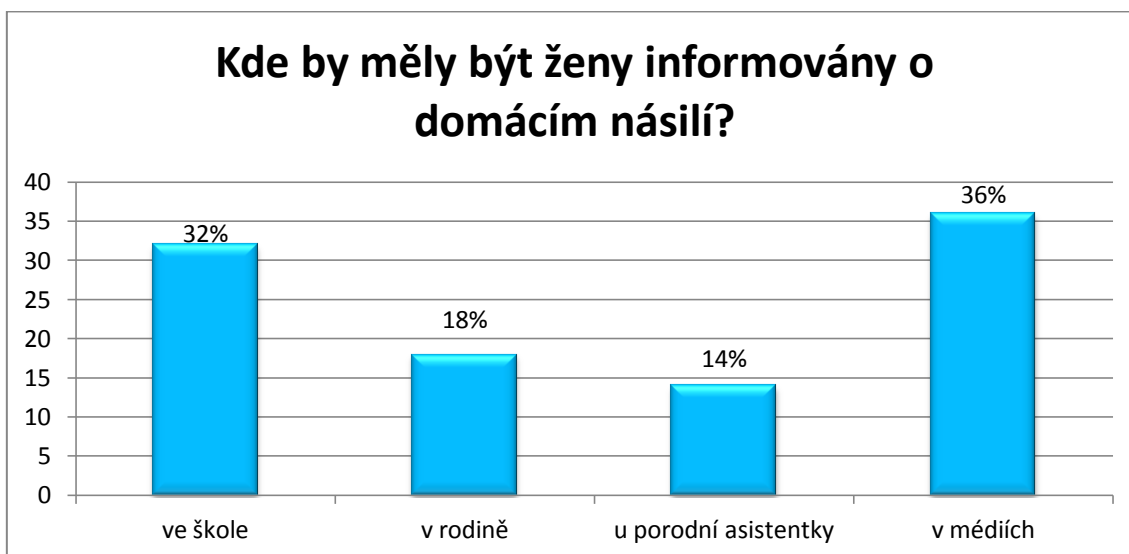
Odpověď	Počet žen	Procenta
ano	62	62%
ne	38	38%

Zdroj: vlastní

Shrnutí: Z této otázky vyplývá, že 62 žen, ví kam se obrátit v případě, že by se staly obětí domácího násilí. Pokud u této otázky ženy uvedly ano, měly připsat, kam by se obrátily – policie byla uvedena 52x, 19x byla napsána linka důvěry, 9x Bílý kruh bezpečí, 4x internet, 4x rodiče, 4x sociální odbor, 3x lékař, 2x přátelé a 1x azylový dům. Žen, které nevěděly, kde vyhledat pomoc bylo 38.

Otázka č. 17: **Kde by měly být ženy informovány o domácím násilí?** (V této otázce mohly ženy zvolit více odpovědí)

Graf 17 Informování o domácím násilí

Zdroj: vlastní

Tabulka 17 Informování o domácím násilí

Odpověď	Počet odpovědí	Procenta
ve škole	63	32%
v rodině	36	18%
u porodní asistentky	28	14%
v médiích	72	36%

Zdroj: vlastní

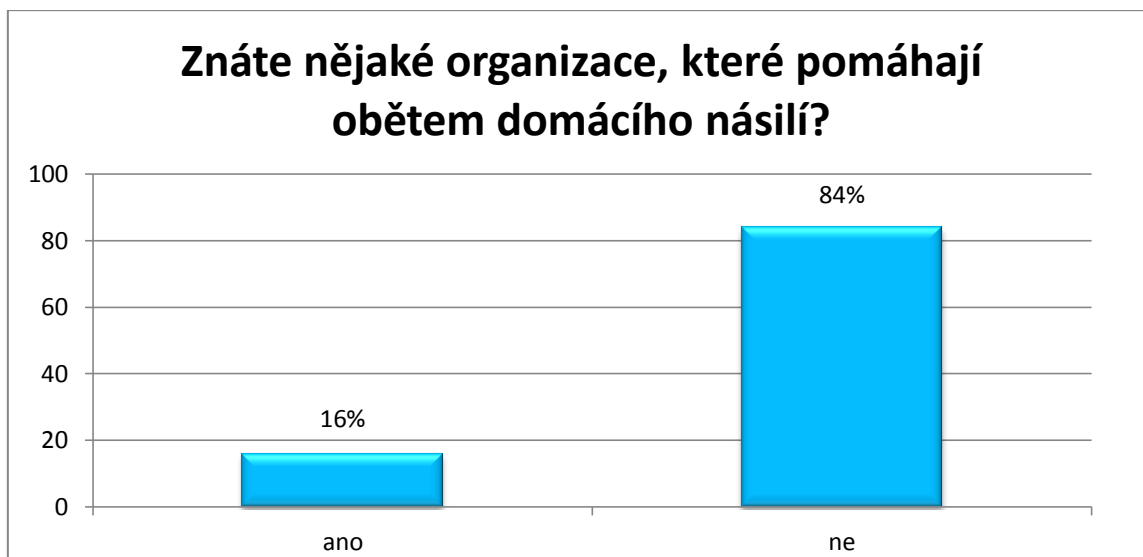
Shrnutí: Dotazovaných žen, které označily, že by informace o domácím násilí, měla předávat média, bylo 36%. Dále 32% žen uvedlo, že by měly být informovány ve školách. 18% žen, označilo, že by měly být informovány v rodině. Zbýlých 14% žen by chtěly být informovány porodní asistentkou.

Otázka č. 18: **Znáte nějaké organizace, které pomáhají obětem domácího násilí?**

- **Kritérium: Více jak 70% dotazovaných zvolí odpověď NE**

Graf 18 Organizace, které pomáhají obětem domácího násilí

Zdroj: vlastní

Tabulka 18 Organizace, které pomáhají obětem domácího násilí

Odpověď	Počet odpovědí	Procenta
ano	16	16%
ne	84	84%

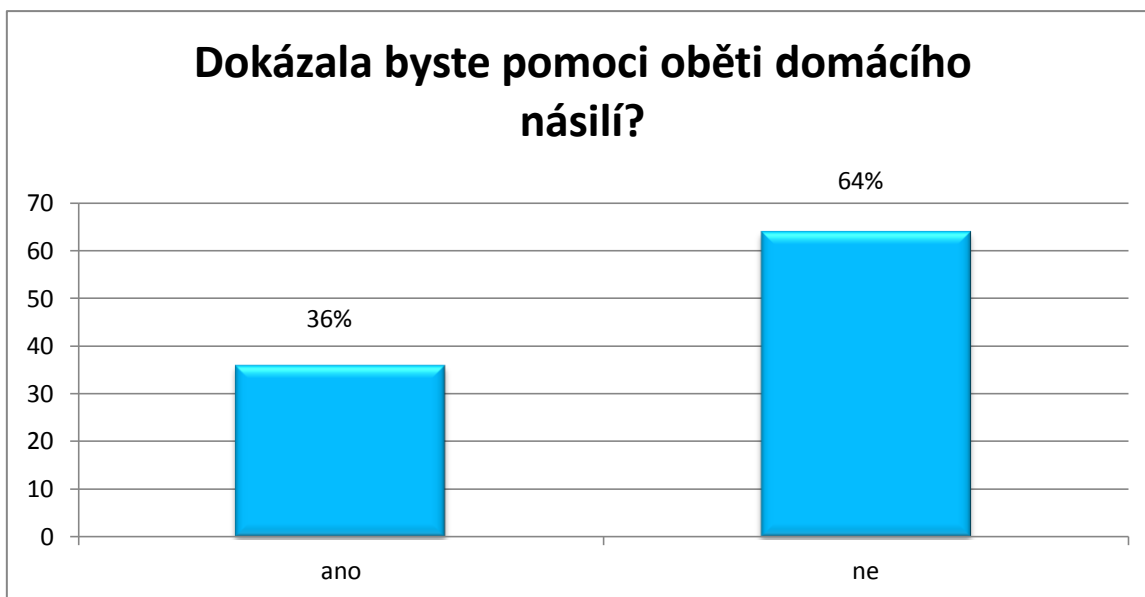
Zdroj: vlastní

Shrnutí: Touto otázkou jsem chtěla zjistit, zda mají ženy povědomí o organizacích, které pomáhají obětem domácího násilí. Většina žen, tedy 84 nezná žádné organizace, které pomáhají obětem domácího násilí. Pokud v této otázce ženy uvedly odpověď ano, měly napsat, jaké organizace znají. Ano odpovědělo 16 žen. Ženy uvedly 12x Bílý kruh bezpečí, 3x organizaci ROSA a 6x linku bezpečí.

Otázka č. 19: **Dokázala byste pomoci oběti domácího násilí?**

- **Kritérium: Více jak 70% dotazovaných zvolí NE**

Graf 19 Pomoc oběti domácího násilí

Zdroj: vlastní

Tabulka 19 Pomoc oběti domácího násilí

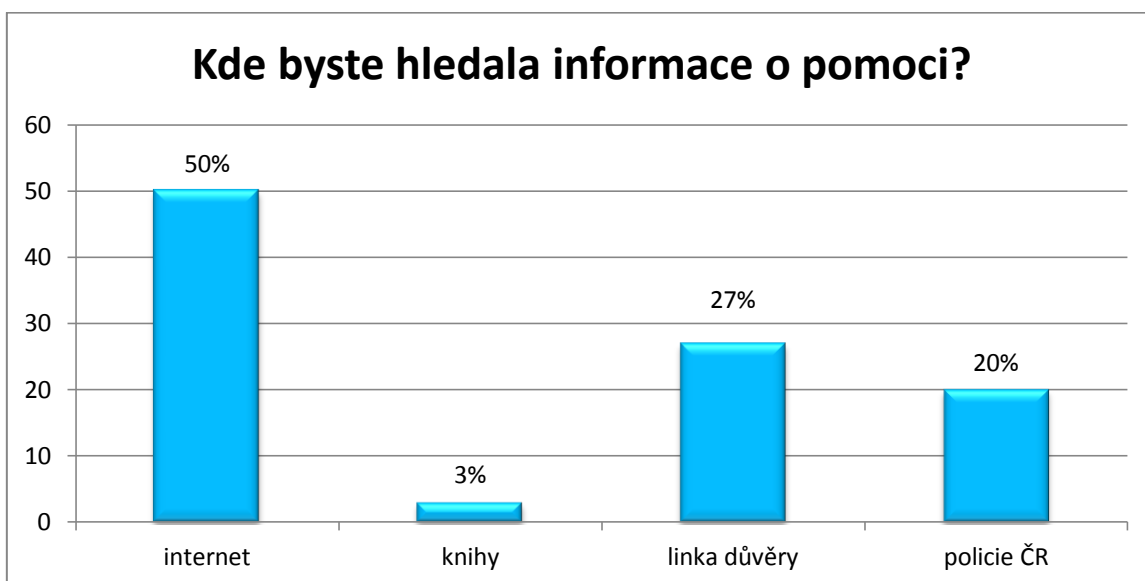
Odpověď	Počet odpovědí	Procenta
ano	36	36%
ne	64	64%

Zdroj: vlastní

Shrnutí: Z uvedeného grafu je patrné, že 64 žen by nedokázalo pomoci oběti domácího násilí. Dále 36 žen uvedlo, že by dokázaly oběti pomoci. Pokud v této otázce ženy označily ano, měly napsat způsob pomoci. 14x ženy uváděly, že by oběti předaly kontakt na organizace, 12x by situaci ohlásily na policii, 4x by poskytly podporu oběti, 6x by zavolali pomoc, 5x by udaly násilníka, a 2x bylo uvedeno, že by izolovaly oběť od násilníka.

Otázka č. 20: **Kde byste hledala informace o pomoci?** (V této otázce mohly ženy zvolit více odpovědí)

Graf 20 Informace o pomoci

Zdroj: vlastní

Tabulka 20 Informace o pomoci

Odpovědi	Počet odpovědí	Procenta
internet	83	50%
knihy	6	3%
linka důvěry	45	27%
policie ČR	33	20%

Zdroj: vlastní

Shrnutí: Na uvedeném grafu je patrné, že nejvíce žen, tedy 50% by vyhledávalo informace o domácím násilí na internetu. 27% žen by se obrátilo na linku důvěry a 20% žen na policii ČR. Zbýlá 3% žen by při vyhledávání informací využily knihy.

Závěr: Otázkou č. 16 jsem zjistila, že více jak polovina žen ví, kam by se měla obrátit v případě, že by se staly obětí domácího násilí. Pouze 38% žen by nevědělo, kde vyhledat pomoc. A to na mé kritérium nestačilo, jelikož bylo stanoveno na 70%.

Doplňující otázkou č. 17 jsem chtěla od žen zjistit, kde si myslí, že by měly být informovány o domácím násilí. Nejvíce ženy označovaly média, druhá nejvyšší odpověď byla ve škole a třetí v rodině. Na posledním místě by porodní asistentka, která měla 28 označení.

Dále jsem ve svém výzkumném šetření zjišťovala, zda ženy znají některé organizace, které se specializují na pomoc obětem domácího násilí. Zjistila jsem, že většina žen, tedy 84%, nezná žádné organizace. A pouze 16% žen uvedlo, alespoň jednu známou organizaci. Tato otázka můj předpoklad potvrzuje.

Otázkou č. 19 jsem zjistila, že 64% žen, by neumělo pomoci oběti domácího násilí. Zbýlých 36% žen by oběti pomoci dokázalo a uváděly i způsoby pomoci, jako ohlásit danou situaci na policii či předat oběti kontakt na organizace. I když většina žen nevěděla, jak pomoci týrané ženě na můj předpoklad to nestačilo, proto tato otázka můj předpoklad vyvrací.

V poslední otázce jsem zjišťovala, kde by ženy vyhledávaly informace o pomoci. Nejvíce žen, tedy 50% by vyhledávalo informace o pomoci na internetu, druhé místo obsadila linka důvěry, kterou označilo 27% žen. Na třetí příčce skončila policie ČR s 20% a na posledním místě knihy, které označily 3% žen.

Předpoklad č. 4 se mi nepotvrdil.

14. Diskuse

Mým hlavním cílem výzkumného šetření bylo zjistit, jak jsou ženy všeobecně obeznámené s problematikou domácího násilí. Dále jsem chtěla zmapovat, kolik žen se již setkalo s domácím násilím a s jakými druhy násilí se setkaly. Také jsem chtěla zjistit, zda ženy rozeznají známky domácího násilí a jestli vědí na koho se v případě potřeby obrátit a kde vyhledat pomoc.

Ke stanoveným dílčím cílům jsem si stanovila jednotlivé předpoklady. A k daným předpokladům se vztahovaly jednotlivé otázky v dotazníku. Celkem jsem rozdala sto dotazníků a jejich návratnost byla sto procent, jelikož jsem dotazníky rozdávala přímou metodou. Dotazníky, vyplňovaly ženy v Plzeňském kraji, různého věku, rozdílného vzdělání, rozdílného rodinného stavu, ženy bezdětné i ženy, které již děti měly či byly těhotné a různého místa bydliště (vesnice, město).

V prvním předpokladu jsem se domnívala, že méně než polovina dotazovaných žen se setkala s domácím násilím. Z mého šetření mi vyšlo, že se ženy setkávají s domácím násilím převážně v médiích. Já jsem však danou otázku vyhodnocovala podle odpovědí, které byly respondentce nejbližší. Díky stanoveným kritériím jsem zjistila, že se s domácím násilím ve svém okolí či v rodině setkala šestnáct procent žen.

Další otázkou, která byla doplňující, jsem chtěla zjistit, zda měly ženy osobní zkušenost s domácím násilím. Zajímavým zjištěním pro mne bylo, že třicet sedm procent, tedy třicet sedm žen, mělo osobní zkušenost s domácím násilím. Dvacet žen z vyprávění, pět žen se setkalo s domácím násilím u sousedky a čtyři ženy u své kamarádky. Ve své rodině zažilo domácí násilí šest žen a dvě ženy byly oběťmi domácího násilí.

U této otázky, vzhledem k mému studijnímu oboru mne také zajímalo, zda se násilí týkalo i těhotných žen. Appeltová (2010, s. 40) uvádí: *„Zarážející je, že téměř 17% žen bylo bito v těhotenství.“* Z mého dotazníkového šetření mi vyšlo, že ze sedmatřiceti žen, kterých se násilí týkalo, byly tři ženy těhotné. Proto si myslím, že je důležité, aby o domácím násilí měly povědomí i porodní asistentky.

U druhého předpokladu jsem se domnívala, že většina žen považuje za domácí násilí pouze fyzickou formu násilí. Z mého šetření však vyplynulo, že tomu tak není, většina žen považuje za domácí násilí i formu psychickou a sexuální.

V otázce číslo deset jsem chtěla, aby ženy označily, odpověď, kterou lze nazvat domácím násilím. Překvapivým zjištěním pro mne bylo, že všechny tři správné odpovědi měly téměř stejný počet označení. Fyzické násilí označilo třicet sedm procent žen, psychické třicet tři procent žen a sexuální třicet procent žen. Z tohoto zjištění usuzuji, že ženy znají i jiné formy domácího násilí než jen fyzickou.

Další otázkou jsem zjišťovala, kterou z forem domácího násilí, považují ženy za nejhorší, ale také jsem si tím ověřila, že mají povědomí o ostatních formách domácího násilí než jen o fyzické formě. Z dotazníku jsem zjistila, že většina žen považuje za nejhorší formu domácího násilí, psychické násilí. Číslo pět na škále u psychického násilí označilo sedmdesát jedna procent žen, číslo pět u sexuálního násilí označilo šedesát šest procent žen a u fyzického násilí šedesát tři procent žen.

Dále mne zajímalo, zda se ženy setkaly i s jinou formou domácího násilí než je fyzická. Dle mého předpokladu se šedesát jedna procent žen s jinou formou násilí nesetkala. Zbýlá procenta žen se nejvíce setkala s formou psychickou, což bylo třicet sedm procent žen a dvě procenta žen se setkala s formou sexuální.

Ve třetím předpokladu jsem se domnívala, že více jak polovina dotazovaných žen rozezná známky domácího násilí. Předložila jsem jim nejen známky domácího násilí uvedené v literatuře, ale také známky, které mohou respondentky identifikovat na oběti pozorováním (chování, viditelné tělesné známky).

První otázkou jsem si ověřila, že více jak polovina dotazovaných žen je schopna určit známky domácího násilí. K tomuto závěru jsem došla, nejen díky stanovenému kritériu, ale také proto, že ani jedna žena neoznačila špatnou odpověď.

Z mého průzkumu také vyplynulo, že většina žen by nepoznala oběť domácího násilí. Pouze sedmnáct procent žen, uvedlo, že by poznaly na ženě, že se stala obětí domácího násilí a uvedly také, podle čeho by tak soudily. Nejčastěji udávaly změny chování či různá poranění jako modřiny či zlomeniny.

Také mne zajímalo, zda ženy vědí, jaké je typické chování oběti domácího násilí. Ženy měly na výběr ze čtyř odpovědí, z nichž tři byly správné. Překvapilo mne, že i když v předchozí otázce odpověděla většina žen, že by nepoznala týranou ženu, přesto respondentky ve většině případů označily typické chování oběti domácího násilí.

Mým čtvrtým předpokladem bylo, že většina žen neví, kde vyhledat pomoc. Zhodnocením dotazníku mi však vyšlo, že většina žen, tedy šedesát dva procent ví, kam by se měla obrátit v případě, že by se staly obětí domácího násilí. A zbylých třicet osm procent žen, by nevědělo na koho se v případě potřeby obrátit. Nejčastěji ženy uváděly, že by se obrátily na policii ČR, linku důvěry či přátele a rodinu.

Dále jsem využila doplňující otázku a ptala jsem se žen, kde by měly být informovány o domácím násilí. Nejvíce označení získaly média. Na druhém místě byla škola a pak následovala rodina. Zajímavým, zjištěním pro mne bylo, že nejméně označení získala odpověď, kde byla uvedena porodní asistentka. Myslím si, že tato odpověď získala nejméně označení z toho důvodu, že většina žen se, kterými jsem se bavila, se domnívá, že porodní asistentky pouze asistují (jak už sám název tohoto povolání napovídá) lékaři při porodu. A nemají povědomí o tom, co vše mají porodní asistentky v kompetenci.

Podle mého názoru by právě informování o domácím násilí z úst porodní asistentky či jiné osoby (lékaře, učitele, rodiče) ve srovnání s informacemi z médií působil daleko osobněji. Byla by tu možnost osobního kontaktu a rozhovoru, pochopení a návrhu konkrétní pomoci.

Ještě před tím, než jsem prováděla svůj výzkum, jsem předpokládala, že většina žen nebude znát organizace, které pomáhají obětem domácího násilí. A to jsem si potvrdila otázkou číslo osmnáct, kde mi osmdesát čtyři procent žen, uvedlo, že nezná žádné pomáhající organizace. Ženy, které uvedly, že znají

organizace, do dotazníku jmenovaly například Bílý kruh bezpečí či organizaci ROSA.

Dále mne zajímalo, jestli by ženy dokázaly pomoci oběti domácího násilí a touto otázkou jsem si i ověřovala, zda ženy opravdu vědí, kam se v případě potřeby obrátit. Vyhodnocením dotazníku jsem zjistila, že šedesát čtyři procent žen by nevědělo, jak pomoci oběti domácího násilí. Pouze třicet šest procent žen uvedlo, že by oběti pomoci dokázalo a také uvedlo, jak by oběti pomohly. Nejčastěji ženy uváděly, že by si s obětí promluvily a předaly jí kontakt na některou z organizací, či by oběť doprovodily na policii.

V poslední otázce číslo dvacet, jsem zjišťovala, kde by ženy vyhledaly informace o pomoci. Jak jsem předpokládala, nejvíce ženy označovaly internet, vzhledem k tomu, že se jedná o nejdostupnější a nejrychlejší prostředek vyhledávání informací. A nejméně by ženy při vyhledávání informací využívaly knihy.

15. Závěr

V teoretické části své bakalářské práce jsem nejprve vysvětlila pojmy domácí násilí a syndrom týrané ženy a také shrnula důležité základní informace o domácím násilí. Popsala jsem účastníky domácího násilí, tedy agresora a oběť a také jsem se zabývala právní pomocí a organizacemi, které se zabývají pomocí obětem domácího násilí. Také jsem uvedla možné důsledky domácího násilí a v poslední kapitole jsem popsala zásady komunikace s týranou ženou.

Hlavním cílem mé bakalářské práce bylo zjistit, jak jsou ženy všeobecně seznámené s problematikou domácího násilí. Dalšími cíly, které jsem si stanovila, jsem zjišťovala, kolik žen se již setkalo s domácím násilím, s jakými druhy domácího násilí se setkaly, jestli rozeznají znaky domácího násilí a zda vědí, kam se obrátit v případě, že se stanou obětí domácího násilí. Nejprve jsem si vypracovala jednotlivé grafy a tabulky, abych mohla stanovené předpoklady vyhodnotit.

Vyhodnocením dotazníkového šetření jsem zjistila, že většina žen již o domácím násilí slyšela. Dále jsem zjistila, že ženy nepovažují za domácí násilí pouze fyzickou formu násilí, ale znají i násilí psychické a sexuální. Také jsem zjistila, že většina žen pozná známky domácího násilí, ale dle mých stanovených kritérií ví, kde vyhledat v případě potřeby pomoc.

Z výsledků mého výzkumného šetření vyplývá, že většina žen je dobře obeznámená s problematikou domácího násilí. Myslím si, že je to hlavně díky tomu, že je dnes více tento problém zviditelňován médií. Domácí násilí je dnes hodně diskutované a závažné téma, které se týká ve většině případů hlavně žen. Proto si myslím, že by se o toto téma měly zajímat i porodní asistentky, aby mohly ženy edukovat o tomto problému a případně byly schopné pomoci ženě řešit danou situaci.

Doporučení pro praxi:

I když o domácím násilí se nejvíce dozvídají ženy z médií, myslím si, že vhodnější forma je získávání těchto informací z úst konkrétní zkušené osoby.

Protože mým názorem je, aby se porodní asistentky více angažovaly v edukování žen o problému domácího násilí. Vždyť porodní asistentka je s ženami v jejich nejtěžší i nejkrásnější chvíli a získávají si tak jejich důvěru. Proto by bylo možná dobře, aby měly porodní asistentky na své klientky více času a mohly je vyslechnout. Některé ženy by pak měly možnost se jim svěřit.

Ráda bych navrhla, aby se tomuto tématu ve školách pro porodní asistentky věnovalo více času. Z mojí zkušenosti vím, že jsme se tímto tématem zabývaly pouze povrchně.

Pokusila jsem se sepsat několik rad pro porodní asistentky. Zejména informace o vhodné komunikaci s obětí a přehled o existujících organizacích pro pomoc těmto ženám.

SEZNAM ZDROJŮ

- APPELTOVÁ, Michaela. *Ženy a česká společnost: hodnocení implementace Pekingské akční platformy na národní a mezinárodní úrovni*. Vyd. 1. Praha: Otevřená společnost – Centrum ProEquality, 2010, 156 s. ISBN: 978-80-87110-19-5.
- BEZOUŠKOVÁ, Alice. *Psychiatrická ošetrovatelská péče*. Vyd.1. Praha: Grada publishing,a.s., 2006, 352 s. ISBN: 80-247-1151-6.
- ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Moderní psychologie pro právníky: domácí násilí, stalking, predikce násilí*. Vyd. 1. Praha: Grada publishing, 2008, 150 s. ISBN: 978-80-247-2207-8.
- DUFKOVÁ, Ivana. *Domácí násilí se zaměřením na problematiku obětí*. Praha: Střední policejní škola Ministerstva vnitra, Středisko pro výchovu k lidským právům a profesní etiku, 2005, 52 s. ISBN: 80-239-5686-8.
- HAŠKOVCOVÁ, Helena. *Manuálek o násilí*. Vyd. 1. Brno: Národní centrum ošetrovatelství a nelékařských zdravotnických oborů, 2014, 83 s. ISBN: 80-7013-397.
- HIRIGOYEN, Marie-France. *Psychické násilí v rodině a zaměstnání*. Vyd. 1. Praha: Academia, 2002, 229 s. ISBN: 80-200-0994-9.
- HUBINKOVÁ, Zuzana. *Psychologie a sociologie ekonomického chování*. 3., aktualit., dopln. a přeprac. vyd. Praha: Grada publishing, 2008, 227 s. ISBN: 978-80-247-1593-3.
- LEIFER, Gloria. *Úvod do porodnického a pediatrického ošetrovatelství*. Vyd. 1. Praha: Grada publishing, 2004, 952 s. ISBN: 80-247-0668-7.

- MARKOVÁ, Eva. *Psychiatrická ošetrovatelská péče*. 1.vyd. Praha: Grada publishing, 2006, 352 s. ISBN: 80-247-1151-6

- MATOUŠKOVÁ, Ingrid. *Aplikovaná forenzní psychologie*. 1. vyd. Praha: Grada publishing, 2013, 296 s. ISBN: 978-80-247-4580-0.

- NAKONEČNÝ, Milan. *Motivace lidského chování*. Vyd. 1. Praha: Academia, 1996, 270 s. ISBN: 80-200-0592-7.

- ŠEVČÍK, Drahomír. *Domácí násilí*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2011, 186 s. ISBN: 978-80-7367-690-2.

- ÚLEHLOVÁ, Dagmar. *Problematika domácího násilí pro zdravotnické pracovníky*. Vyd. 1. Brno: Národní centrum ošetrovatelství a nelékařských zdravotnických oborů v Brně, 2009, 116 s. ISBN: 978-80-7013-502-0.

- VITOUŠOVÁ, Petra. *Pomoc obětem (a svědkům) trestných činů*. Vyd. 1. Praha: Grada publishing, 2007, 191 s. ISBN: 978-80-247-2014-2.

- WALKER, Lenore. *The battered woman syndrome*. 3 rd ed. New York, NY: Springer Pub. Co., 2009, 488 p. ISBN: 978-0-8261-4315-0.

Internetové zdroje:

- *Mýty a předsudky o domácím násilí* [online]. [cit. 10.11.2014]. Dostupné z: <http://intervencni-centrum.cipslk.cz/>
- *Rosa – centrum pro týrané ženy*. [online]. [cit. 12.11.2014]. Dostupné z: <http://rosa-os.cz/>
- *Formy domácího násilí*. [online]. [cit. 15.11.2014]. Dostupné z: <http://www.ic-brno.cz/formy-domaciho-nasili>
- *Bílý kruh bezpečí*. [online]. [cit. 16.11.2014]. Dostupné z: <http://www.domacinasili.cz/bily-kruh-bezpeci/>
- *O proFem*. [online]. [cit. 22.11.2014]. Dostupné z: <http://www.profem.cz/o-profem.aspx>
- *Poslání*. [online]. [cit. 22.11.2014]. Dostupné z: <http://www.acorus.cz/cz/onas/poslani.html>
- *Domácí násilí a dopad na děti*. [online]. [cit. 1.12.2014]. Dostupné z: <http://www.nicm.cz/domaci-nasili-charakteristika>

SEZNAM GRAFŮ

Vypracované grafy s výsledky z dotazníku:

Graf 1 Věk.....	39
Graf 2 nejvyšší dosažené vzdělání.....	40
Graf 3 Rodinný stav	41
Graf 4 Děti	42
Graf 5 Místo bydliště	43
Graf 6 Setkání s domácím násilím	44
Graf 7 Osobní zkušenost s domácím násilím	45
Graf 8 Ženy, kterých se týkalo domácí násilí	46
Graf 9 Zviditelňování domácího násilí v médiích	47
Graf 10 Domácí násilí	49
Graf 11 Nejhorší domácí násilí	50
Graf 12 Jiné formy domácího násilí	51
Graf 13 Znaky domácího násilí	53
Graf 14 Oběť domácího násilí	54
Graf 15 Typické chování oběti domácího násilí	55
Graf 16 Vyhledání pomoci.....	57
Graf 17 Informování o domácím násilí	58
Graf 18 Organizace, které pomáhají obětem domácího násilí	59
Graf 19 Pomoc oběti domácího násilí	60
Graf 20 Informace o pomoci.....	61

SEZNAM TABULEK

Vypracované tabulky s výsledky z dotazníku:

Tabulka 1 Věk.....	39
Tabulka 2 nejvyšší dosažené vzdělání.....	40
Tabulka 3 Rodinný stav.....	41
Tabulka 4 Děti.....	42
Tabulka 5 Místo bysliště.....	43
Tabulka 6 Setkání s domácím násilím.....	44
Tabulka 7 Osobní zkušenost s domácím násilím	45
Tabulka 8 Ženy, kterých se týkalo domácí násilí	46
Tabulka 9 Zviditelňování domácího násilí v médiích	47
Tabulka 10 Domácí násilí.....	49
Tabulka 11 Nejhorší domácí násilí	50
Tabulka 12 Jiné formy domácího násilí	52
Tabulka 13 Znaky domácího násilí.....	53
Tabulka 14 Oběť domácího násilí	54
Tabulka 15 Typické chování oběti domácího násilí	55
Tabulka 16 Vyhledání pomoci	57
Tabulka 17 Informování o domácím násilí	58
Tabulka 18 Organizace, které pomáhají obětem domácího násilí	59
Tabulka 19 Pomoc oběti domácího násilí	60
Tabulka 20 Informace o pomoci	61

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

č. – číslo

s. – stránka

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1	76
Příloha 2	80

Přílohy

Příloha 1

Dobrý den,

Jmenuji se Lenka Mašková, studuji na Západočeské univerzitě v Plzni, obor porodní asistentka. Pro svou bakalářskou práci jsem si zvolila téma **Syndrom týrané ženy**. Chtěla bych Vás proto požádat o vyplnění krátkého, anonymního dotazníku, který využiji ve výzkumné části své bakalářské práce. Předem děkuji za vyplnění otázek a čas, který jste tomuto dotazníku věnovali.

1. **Věk:**.....

2. **Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?**
 základní   střední odborné   střední s maturitou
 vysokoškolské

3. **Jaký je Váš současný rodinný stav?**
 vdaná   svobodná   rozvedená

4. **Máte děti?**
 ano   ne   ano a čekám další dítě   ne, ale jsem těhotná

5. **Kde žijete**
 vesnice – méně než 700 obyvatel
 vesnice – více než 700 obyvatel
 město – méně než 100 tisíc obyvatel
 město – více než 100 tisíc obyvatel

6. **Kde jste se setkala s domácím násilím? (můžete zaškrtnout více odpovědí)**
 nikde   v médiích   z doslechu
 ve svém okolí (sousedka, známá)   v rodině

7. Máte osobní zkušenost s domácím násilím u sebe nebo blízké osoby?

- ano u sebe   ano v rodině   ano u sousedky
 ano u kamarádky   ano z vyprávění   ne

8. Pokud máte zkušenost s domácím násilím, jaké se týkalo ženy?

- vdané   svobodné   rozvedené   nemám zkušenost
 vdané těhotné   svobodné těhotné   rozvedená těhotná

9. Myslíte si, že domácí násilí je dnes více zviditelňováno v médiích než v minulosti?

- ano   ne

10. Co lze podle Vás nazvat domácím násilím? (můžete zaškrtnout více odpovědí)

- fyzické (záměrné, fyzické ubližování oběti)
 psychické (výhrůžky, urážky, ponižování)
 sexuální (znásilnění, sexuální obtěžování a zneužívání)

11. Jaké domácí násilí považujete za nejhorší? (ohodnoťte na škále 1-5, kdy 5 je nejhorší)

	1	2	3	4	5
fyzické	☐	☐	☐	☐	☐
psychické	☐	☐	☐	☐	☐
sexuální	☐	☐	☐	☐	☐

12. Setkala jste se někdy s jinou formou domácího násilí, než je fyzické?

- ano s psychickým násilím   ano se sexuálním násilím
 neseťkala

13. Co si myslíte, že patří mezi znaky domácího násilí? (můžete zaškrtnout více odpovědí)

- oběť je vždy pachatelem blízká   opakované a dlouhodobé násilí
 stupňování násilí   k násilí dochází hlavně na veřejnosti

14. Myslíte si, že byste na člověku poznala, že se stal obětí domácího násilí?

ano ne

Pokud ano, uveďte, podle čeho byste, tak soudila.

.....
.....
.....
.....

15. Jaké je podle Vás typické chování oběti domácího násilí? (můžete zaškrtnout více odpovědí)

nízké sebevědomí opustí partnera dává vinu sama sobě
 podřízená

16. Věděla byste kam se obrátit v případě, že se stanete obětí domácího násilí?

ano ne

Pokud ano, uveďte, kam byste se obrátila.

.....
.....

17. Kde by měly být ženy informovány o domácím násilí? (můžete zaškrtnout více odpovědí)

ve škole v rodině u porodní asistentky v médiích

18. Znáte nějaké organizace, které pomáhají obětem domácího násilí?

ano ne

Pokud ano, uveďte které.

.....
.....

19. Dokázala byste pomoci oběti domácího násilí?

ano ne

Pokud ano, uveďte způsob pomoci.

.....
.....

20. Kde byste hledala informace o pomoci? (můžete zaškrtnout více odpovědí)

internet knihy linka důvěry policie ČR

Ještě jednou děkuji za Vaši ochotu a vyplnění dotazníku.

Příloha 2

Přehled informací o pomoci týraným ženám pro porodní asistentky

Zásady komunikace s týranou ženou:

- přístup ke klientce by měl být **citlivý, empatický a trpělivý**
- věnovat klientce dostatek času
- udržovat přiměřený oční kontakt
- využívat technik aktivního naslouchání
- verbální a neverbální komunikace by měla být v souladu
- ocenit klientku za to, že vyhledala pomoc
- nabídnout klientce různé alternativy řešení jejího problému
- nechat rozhodnutí jak řešit problém na klientce a plně její rozhodnutí respektovat
- **vyhýbat se frázím typu: „to bude dobré“ či „to se spraví“**

Seznam organizací:

Bílý kruh bezpečí

- poskytuje bezplatnou, odbornou a diskrétní pomoc jak obětem, tak i svědkům trestných činů a pozůstalým po obětech. Kterou poskytuje včetně emocionální a morální podpory
- má devět poraden a to v **Brně, Českých Budějovicích, Jihlavě, Liberci, Olomouci, Ostravě, Pardubicích, Plzni a Praze**
- dále má bílý kruh bezpečí nonstop telefonickou linku DONA pro oběti, které jsou ohrožené domácím násilím
- více informací na www.bkb.cz

Pro-Fem

- zaměřuje se zejména na porušování ženských práv, hlavně v oblasti domácího násilí
- cílem organizace Pro-Fem je zlepšit situaci, která se týká domácího násilí a jiných forem násilí, které jsou vykonávány především na ženách
- činnost provádí prostřednictvím lobbingu, osvěty, vydáváním informačních brožurek a také přímé podpory obětí trestných činů
- poskytuje podporu a přímé poradenství obětem domácího násilí
- má tři pobočky a to v **Příbrami, Berouně a Benešově**
- více informací na www.profem.cz

ROSA

- organizace, která se zaměřuje na pomoc týraným ženám a jejich dětem
- poskytuje pomoc v oblasti krizové intervence, poskytuje sociálně - terapeutické poradenství, sestavuje bezpečnostní plán
- další náplní této organizace je poskytování utajeného bydlení v azylovém domě
- poskytuje také telefonickou krizovou pomoc obětem
- sídlí v **Praze**
- více informací na www.rosa-os.cz

Acorus

- poskytuje komplexní pomoc obětem trestného činu domácího násilí
- pomáhá obětem překonat nepříznivou životní situaci a zařadit se zpět do běžného života bez násilí
- svoji pomoc poskytuje pomocí odborného sociálního poradenství, krizové pomoci a ubytováním osob v azylovém domě
- sídlí v **Praze**
- více informací na www.acorus.cz